

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Факультет педагогічної і мистецької освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

_____ Марина ГРИНЬОВА

« ____ » _____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність (спеціалізація)	016.01 Спеціальна освіта (Логопедія)
Освітня програма	Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія)
Рік навчання, семестр	3 рік навчання, VI семестр

Полтава – 2024

© Н.Г.Пахомова 2024 рік
© О.І.Олефір 2024 рік

1. ВСТУП

Виробнича практика є одним із важливих засобів підготовки студентів до майбутньої професії–дефектолога, логопеда дошкільних і шкільних установ та практичного психолога. В процесі залучення студентів до практичної педагогічної діяльності здійснюється формування професійних якостей майбутнього фахівця, набуття умінь і навичок, необхідних для проведення психокорекційної та корекційно-виховної роботи з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку.

У процесі виробничої виробничої логопедичної і спеціально-психологічної практики вдосконалюються знання, уміння і навички студентів у вивченні психологічних особливостей і мовленнєвих порушень дітей, плануванні і проведенні психокорекційної та логопедичної роботи з такими дітьми.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої логопедичної оволодіння системою професійних педагогічних знань, умінь і навичок як основних складових змісту практичної діяльності логопеда. Актуалізувати, систематизувати та інтегрувати набуті у ході теоретичного навчання знання з курсів „Логопедія”, „Методика навчання і виховання дітей із ТПМ”, „Спеціальна педагогіка з історією”, „Основи корекційної роботи”, „Корекційно-реабілітаційні служби”, „Спеціальна психологія”, „Основи психокорекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення”, „Організація психологічної служби в спецзакладах” та ін.

Система організації і проведення виробничої логопедичної і спеціально-психологічної практики студентів включає ряд підсистем: логопедичну, спеціально-психологічну, методичну, технологічну і науково-дослідну. Реалізація змісту вказаних підсистем в ході дефектологічної практики у НВК, реабілітаційному центрі та обласних (міських) інклюзивно-ресурсних центрах спрямована на формування професійної компетентності.

Завдання виробничої логопедичної практики студентів 3 курсу:

На посаді *логопеда*:

— включити студента в основні види діяльності логопеда та практичного психолога дошкільних і шкільних установ та реабілітаційного центру;

— створити умови для узагальнення і вдосконалення професійно-педагогічних і психологічних знань, умінь і навичок здобутих в період навчання і попередніх практик;

— поглибити знання отримані при вивченні курсів ”Логопедія”, ”Основи корекційної роботи”, „Спеціальна психологія” „Основи психокорекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення” та інших;

— навчити застосовувати теоретичні знання по спеціальності і психологічних дисциплін в практиці психокорекційної і логопедичної роботи;

— навчити вибирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання порушень мовленнєвої діяльності дітей у взаємозв'язку з іншими сторонами їх психічного розвитку;

— проводити пропаганду логопедичних знань серед вихователів і батьків, сприяти підвищенню їх педагогічної компетенції.

На посаді *практичного (спеціального) психолога*:

— проводити психологічне обстеження пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, аналізувати його результати і діагностувати виявлені відхилення у розвитку дітей;

— здійснювати перспективне і поточне планування змісту всіх видів психологічної роботи (перспективний план психологічної допомоги дітям, їх батькам, педагогам установи, плани фронтальних, підгрупових і індивідуальних коректувально-психологічних занять);

— визначати і реалізовувати завдання психологічного супроводу корекційної роботи, використовуючи різноманітні прийоми психологічної дії з урахуванням індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку, специфіки їх соціальної ситуації розвитку;

— обґрунтовано вибирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання відхилень у поведінці й розвитку вищих психічних функцій дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

— здійснювати методично правильний вибір психологічних методик корекційного впливу, матеріалу, наочних і технічних засобів психологічної корекції порушених функцій у дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку;

— виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал для корекційних занять;

— володіти прийомами організації спільної роботи з психологами і педагогами НВК і реабілітаційного центру, батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

— сприяти підвищенню психологічної компетенції вихователів і батьків.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У процесі дефектологічної практики формуються такі професійно-педагогічні уміння (ПРН 3,6,7,8,9,10,11,13,14,16,17,20,21,23,24,25):

1. вивчення усного і писемного мовлення та психологічних особливостей з метою виявлення відхилень мовленнєвого і психічного розвитку;
2. аналізу результатів логопедичного і психологічного обстеження і класифікації порушень мовлення та оформлення його результатів у мовній картці та психолого-педагогічній характеристиці;
3. здійснення персонального планування змісту психокорекційної і логопедичної роботи для всіх груп дітей на тиждень;

4. оволодіння планомірною психокорекційною і логопедичною роботою, обґрунтованим вибором і використанням методів, прийомів і формами усунення порушень психічного і мовленнєвого розвитку, наочними і технічними засобами корекції;
5. здійснення взаємозв'язку в реалізації освітніх, виховних і корекційних завдань з урахуванням індивідуальних особливостей дітей із порушеннями психофізичного розвитку;
6. аналізу процесу й результатів психокорекційної і корекційно-виховної роботи логопеда і практичного психолога, студентів групи, здійснення оцінки власної психокорекційної і логопедичної діяльності;
7. володіння прийомів просвітницької діяльності, поширенням логопедичних і психологічних знань серед батьків.

3. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ *(за наявності змістових модулів слід описати кожен з них за встановленим алгоритмом)*

У процесі практики кожний студент повинен поєднати практичну роботу логопеда та спеціального психолога. При цьому ці види діяльності стають основним навчальними навантаженнями. Практика проводиться у II семестрі протягом 4 тижнів. Для проведення практики студенти розподіляються на групи по 5-6 особи в один заклад. Керівництво і контроль за роботою студентів в період логопедичної практики здійснює факультетський керівник практики студентів III курсу, груповий керівник, логопеди та психологи закладу. Для проходження практики студенти розподіляються по 1-2 особи в групу або клас.

Виробнича практика включає два основні етапи. На першому — проходить настановна конференція, відбувається перевірка методичної готовності студентів до проходження практики, студенти знайомляться із базою практики (реабілітаційним центром, НВК, ІРЦ та ін.) й умовами та графіком роботи, студенти послідовно працюють у групах для дітей із порушеннями психофізичного розвитку (залежно від того, які корекційні групи та класи функціонують на базі реабілітаційного центру та НВК). Порядок проходження практики в групах та класах може бути змінений з урахуванням конкретних умов реабілітаційного центру та НВК. На другому — працюють в Обласному (міському) ІРЦ. Студенти проводять фронтальні, підгрупові й індивідуальні логопедичні заняття та психологічні заняття у відповідних спеціальних групах. Кожен студент проводить щодня по 6 занять з підгрупами дітей або індивідуально, одне з них — фронтальне. Загальна кількість залікових занять протягом практики складає — три залікові заняття з дітьми дошкільного віку й три — з дітьми молодшого шкільного віку. Для проведення індивідуальних занять за студентами закріплюється по 4-6 дошкільників. Індивідуальні заняття проводяться відповідно до розкладу логопеда та психолога, на роботу з кожною дитиною відводиться по 10-20 хвилин залежно від його вікових та індивідуальних особливостей, а також від стану мовлення. Одне з індивідуальних занять — залікове. Студенти

відвідують заняття логопеда й своїх однокурсників, беруть активну участь в їх аналізі. За час практики кожному студенту необхідно взяти участь в обговоренні 28-30 занять. Аналіз занять, консультації логопедів, психологів і методиста практики проводяться залежно від розкладу занять і режиму дня даної групи дітей. Студенти можуть брати участь в роботі педагогічних рад реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК, засіданнях методоб'єднань логопедів і психологів міста. Студенти, що мають музичну освіту й грають на музичному інструменті (фортепіано), можуть проводити логоритмічні заняття з дітьми (за узгодженням з методистом, логопедами, психологами, адміністрацією реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК). Рекомендується здійснювати творчий підхід при організації психолого-педагогічної практики студентів. Проведення практики у реабілітаційному центрі, ІРЦ та НВК здійснюється як цілеспрямований варіативно-організований процес, що сприяє формуванню у студентів індивідуально педагогічного досвіду. Орієнтовний план проведення практики кожного дня:

а) Режимні моменти: робота з батьками (обговорення поведінки, особливостей психофізичного розвитку, домашніх завдань дітей та ін.).

б) Ранкова гімнастика, логопедична гімнастика: проведення артикуляційної, голосової, дихальної гімнастики та пальчикової.

в) Проведення та відвідування логопедичних занять: фронтальних (25-30 хв.), групових (15-30 хв.), індивідуальних (до 15-30 хв.);

г) Проведення та відвідування занять психологічної корекції поведінки (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

д) Проведення та відвідування занять психологічної корекції когнітивно-пізнавального розвитку (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

ж) Проведення та відвідування занять психологічної корекції емоційно-комунікативного розвитку дітей (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

з) Логопедичне обстеження дитини (1,5 год.), обробка та аналіз результатів (1 год.).

к) Психологічне (із застосуванням нейропсихологічних й психопатологічних методик) обстеження дитини (1,5 год.), обробка та аналіз результатів (1 год.).

л) Організація дозвілля з дітьми із обмеженими психофізичними можливостями (1 год.).

м) Самостійна науково-методична підготовка до занять (1 год.).

н) Консультативно-просвітницька робота з логопедами, дефектологами, батьками та вихователями (1 год.).

Студент організовує свою діяльність з урахуванням вимог і правил внутрішнього розпорядку реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК і графіка роботи логопеда і психолога. Студент зобов'язаний виконати всі передбачені цією програмою навчальні завдання. В період логопедичної практики студент повинен проявити себе як спеціаліст, який володіє необхідними теоретичними знаннями з дитячої і спеціальної психології, загальної та

спеціальної педагогіки, а також як компетентний фахівець — здатний мобілізувати в конкретній педагогічній ситуації наявні у нього знання й досвід. Результати спостережень і самостійної роботи студент повинен відобразити в щоденнику по практиці. На період практики один із студентів групи назначається старостою. В його обов'язки входить контроль за відвідуванням студентів, загальна організація роботи, виконання доручень керівника практики. Незадовільна оцінка з педагогічної практики означає невиконання навчального плану даного семестру.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. КОРЕКЦІЙНА РОБОТА

Основні завдання зі змістового модуля „Корекційна робота” спрямовані на формування умінь студентів:

- обґрунтовано обирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання порушень мовленнєвої діяльності дітей у взаємозв'язку з іншими сторонами їх психічного розвитку;
- здійснювати методично правильний вибір дидактичного матеріалу, наочних і технічних засобів навчання дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку; виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал;
- володіти прийомами організації спільної роботи з психологами, вихователями, музичним керівником і іншими співробітниками реабілітаційного центру та НВК, а також батьками дітей;
- навчати батьків дітей з порушеннями розвитку окремим корекційним прийомам;
- проводити пропаганду логопедичних знань серед вихователів і батьків, сприяти підвищенню їх педагогічної компетенції;
- аналізувати хід і результати логопедичних занять;
- оцінювати ефективність взаємодії в роботі логопеда і психолога, логопеда і вихователя, логопеда і батьків;
- визначати логічно обґрунтовану структуру різних видів логопедичних занять.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

1. Комплексне психолого-педагогічне вивчення контингенту групи та класу й складання мовного профілю групи (2 дитини в день). Схема-характеристика мовленнєвого профілю дітей дошкільного віку (див додаток 1).
2. Логопедичне обстеження дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку і заповнення за результатами обстеження 10 індивідуальних логопедичних карток дітей з комплексними порушеннями з врахуванням нозології (див додаток 2).

3. Оформлення за результатами обстеження 6 логопедичних характеристик на дитину, використовуючи схему логопедичної характеристики (див. додаток 3.).
4. Розробка 6 індивідуальних програм на 2-3 навчально-корекційні періоди (за Програмою дошкільних освітніх закладів компенсуючого типу для дітей з порушеннями мовлення) (див. додаток 4.).
 1. Розробка конспектів індивідуальних логопедичних занять і їх проведення із кожною дитиною (щодня 1).
 2. Розробка конспектів і проведення фронтальних (підгрупових) логопедичних занять із дітьми логопедичної групи (1 щодня).
 3. Проведення аналізу та самоаналізу проведених студентами групи відкритих логопедичних занять (див. додаток 5.).
 4. Консультування батьків.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Метою виробничої логопедичної практики у реабілітаційному центрі, НВК та ІРЦ з курсу “Спеціальна психологія” є визначення рівня професійної компетентності студентів до реалізації завдань психологічного супроводу корекційної роботи, використовуючи різноманітні прийоми психологічного впливу з урахуванням індивідуальних особливостей дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку, специфіки їх соціальної ситуації розвитку.

Основні завдання зі змістового модуля „Спеціальна психологія” спрямовані на формування умінь студентів:

- проводити психологічне обстеження пізнавальної діяльності та вивчати психологічний особистісний розвиток дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями розвитку, аналізувати його результати і діагностувати виявлені відхилення у розвитку дітей;
- обґрунтовано обирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання відхилень у поведінці й розвитку вищих психічних функцій дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- здійснювати методично правильний вибір психологічних методик корекційного впливу, матеріалу, наочних і технічних засобів психологічної корекції порушених функцій у дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку;
- володіти прийомами організації спільної роботи з психологами і педагогами реабілітаційного центру, НВК, батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- сприяти підвищенню психологічної компетенції вихователів і батьків;
- здійснювати психологічний аналіз уроків проведених вчителем з

дітьми з порушеннями психофізичного розвитку;

— вивчати, аналізувати і узагальнювати професійний досвід психологів реабілітаційного центру, НВК та ІРЦ.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. За результатами психологічного дослідження 12 дітей з порушеннями психофізичного розвитку дошкільного та 12 дітей молодшого шкільного віку укласти психологічні характеристики за визначеною у додатку 6 схемою;

2. За результатами спостережень на уроках здійснити 6 психологічних аналізів проведених занять із дітьми з порушеннями психофізичного розвитку.

3. Розробити 3 групові чи індивідуальні психокорекційні програми або 3 програми психотренінгу для дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку, дотримуючись основних вимог до її складання.

Основні вимоги до складання психокорекційних програм

1. Чітке формулювання цілей.
2. Визначення кола питань, які конкретизують цілі корекційної програми.
3. Визначення стратегії і тактики щодо проведення корекційної роботи.
4. Підбір конкретних методик і технік для роботи.
5. Підготовка необхідних матеріалів та обладнання.
6. Чітке визначення форми корекційної роботи (групова, індивідуальна або змішана).
7. Визначення загального часу для здійснення всієї корекційної програми.
8. Визначення періодичності необхідних зустрічей та їх тривалості.
9. Розробка конкретної корекційної програми в цілому та визначення змісту кожного корекційного заняття.
10. Планування форм участі фахівців інших галузей (педагогів, медиків соціальних педагогів тощо).

4. Проведення лекцій і бесід з групою батьків, які мають дітей з обмеженими психофізичними можливостями.

Орієнтовна тематика лекцій та бесід

- 1) Вікові психологічні особливості розвитку дітей (потреби, новоутворення, можливості, типові труднощі). Вироблення у батьків більш адекватної, психологічно доцільної позиції щодо виховання і розвитку дитини.
- 2) Психологічний аналіз сучасних типів «материнської школи», умов родинного виховання.
- 3) Здібні діти; діти, які відстають у розвитку, мають труднощі у поведінці які вони, якої потребують допомоги.
- 4) Ознайомлення батьків з методами вивчення індивідуально-типологічних властивостей дитини та врахування цих

методів у взаєминах з дитиною.

- 5) Підготовка батьків до оволодіння корекційними прийомами роботи.
- 6) Ознайомлення батьків з методами визначення шкільної готовності та засобами її формування.
- 7) Обговорення з групою зацікавлених батьків конкретних проблем, які виникають у стосунках дитини з братами і сестрами, з однолітками, дорослими. Пошук та обговорення можливих методів попередження і подолання труднощів.

1. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

1. Щоденник практики
2. Психолого-педагогічні та логопедичні характеристики на дітей з ОПФМ з доданням їх письмово-зображувальних робіт.
3. Індивідуальні корекційні програми для дітей з ОПФМ.
4. Серія методик та підбір дидактичного матеріалу для психолого-педагогічного обстеження дітей з ОПФМ.
5. Аналіз планування навчально-виховної роботи в групах дітей із ОПФМ.
6. Аналіз освітнього розвивальне середовище навчального закладу (матеріальні, кадрові ресурси) згідно вимог, визначених у програмах, за якими працює заклад
7. Аналіз особливостей взаємодії різних фахівців (вихователя-методиста, вихователя, помічника-вихователя, вчителя-логопеда, психолога, музичного керівника, інструктора з фізичного виховання тощо) в спеціальному дошкільному навчальному закладі для дітей із ОПФМ.
8. Аналіз особливостей взаємодії вихователя, логопеда з сім'єю.
9. Конспекти занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку із ОПФМ.
10. Фотографії, запис відео проведених занять та їх фрагментів з дітьми із ОПФМ.
- 11. ПРОВЕСТИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИЙ ЗАХІД В ЗАКЛАДІ, НАДАТИ ПІДТВЕРДЖЕННЯ У ВИГЛЯДІ ФОТО, ВІДЕО, ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ІН.**

2. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

12. Щоденник та звіт проходження практики.
13. Психолого-педагогічні та логопедичні характеристики на дітей з ОПФМ з доданням їх письмово-зображувальних робіт.
14. Індивідуальні корекційні програми для дітей з ОПФМ.
15. Серія методик та підбір дидактичного матеріалу для психолого-педагогічного обстеження дітей з ОПФМ.
16. Аналіз планування навчально-виховної роботи в групах дітей із ОПФМ.

17. Аналіз освітнього-розвивального середовища навчального закладу (матеріальні, кадрові ресурси) згідно вимог, визначених у програмах, за якими працює заклад
18. Аналіз особливостей взаємодії різних фахівців (вихователя-методиста, вихователя, помічника-вихователя, вчителя-логопеда, психолога, музичного керівника, інструктора з фізичного виховання тощо) в спеціальному дошкільному навчальному закладі для дітей із ОПФМ.
19. Аналіз особливостей взаємодії вихователя, логопеда з сім'єю.
20. Конспекти занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку із ОПФМ.
21. Фотографії, запис відео проведених занять та їх фрагментів з дітьми із ОПФМ.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

№ п/ п	Складові оцінювання	Розподіл балів (за 100-баль ною шкалою)	Критерії оцінювання	
			Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
1.	Рівень теоретичної готовності до виконання завдань практики	30	20 балів 18 балів 15 балів 14 балів 12 балів 7 балів 0 балів	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
2.	Якість виконання практичних завдань за програмою практики	40	Використовується накопичувальний підхід з урахуванням кількості та обсягу практичних завдань, за умов якого студент отримує:	
			За 100-бальною шкалою: 46-50 балів 42-45 балів 38-41 бал 35-37 балів 18-34 бали 1-17 балів 0 балів	Значення оцінки відмінно добре добре задовільно задовільно незадовільно незадовільно

3.	Рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики	30	Критерії оцінювання визначаються програмою кожного конкретного виду практики, за приведеною до 30-бальної 100-бальною шкалою		
4.	Рівень професійної сформованості особистості		Нараховуються бали зі знаком « – »		
	РАЗОМ:	100 балів			

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки підводяться у процесі складання студентом заліку комісії. Диференційована оцінка з практики враховується на рівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Результати складання заліків з практики заносяться у відомість диференційованого заліку та залікову книжку. Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, відраховується з університету.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н.М. Дятленко, Н.З.Софій, О. В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. К. ТОВ Видавничий дім «Плеяди. 2015. 172 с.
2. Баранець І. В. Методика формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. Засоби навчальної та наукової діяльності : зб. наук. праць. Харків, 2020. № 54. С. 67–88.
3. Баранець І. В., Пахомова Н. Г. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку: теорія і сучасна практика. Імідж сучасного педагога. 2020. № 4 (193). С. 60–66.
4. Беспала О.С., Пахомова Н.Г. Формування мовленнєвої компетенції у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями звуковимови: Методичні рекомендації. – Полтава, 2011. – 93 с.
5. Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч-метод. посіб./за ред. А. А. Колупасової. Київ : вид. гр. «А.С.К.», 2012. 360 с.
6. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / Упоряд. Панок В.Г., Цушко П., Обухівська А.Г. – К: Ніка-центр, 2005. – 436 с.
7. Мамайчук І.І. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии / И.И. Мамайчук. – СПб. : Речь, 2006. – 400 с.

8. Марінушкіна О.Є. Порадник практичного психолога / О.Є. Марінушкіна, Ю.О. Замазій. – Х: Вид. група «Основа», 2007. – 240 с.
9. Мозгова Т.І. Діагностика порушень читання: консультація логопеда / Т.І.Мозгова // Початкове навчання і виховання. – 2008. – №14. – С. 28-31.
10. Олефір О.І. Завдання та напрямки формування граматичної складової у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня - Становлення особистості в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти»: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.,(Полтава, 18–19 черв. 2020 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, каф. спец. освіти і соц. роботи. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2016. — С. 54-57.
11. Олефір О.І. Конспекти логопедичних занять із навчання правильної вимови звуків [ш], [ж], [ч], [дж] та звукосполучення [шч] дітей дошкільного віку / О.І. Олефір, А.В. Патинка, Л.О. Федорович. — Запоріжжя: ТОВ „ЛПКС” ЛТД, 2008. — 228 с., табл. — Бібліогр.: с. 221.
12. Олефір О.І. Особливості зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю / Становлення особистості в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти»: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.,(Полтава, 18–19 черв. 2020 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, каф. спец. освіти і соц. роботи. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2016. –С. 17-21.
13. Олефір О.І. Особливості лексико-граматичної складової мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення / Витоки педагогічної майстерності: зб.наук.праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2018. – Випуск 22. – С. 68-72.
14. Олефір О.І. Особливості соціальної готовності дітей старшого дошкільного віку із заїканням до навчання в школі. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір» 14 травня, 2020р. С.26-32.
15. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі: метод.посібник / уклад.: О. Каган та ін. Харків. «Друкарня Мадрид», 2019.110с.
16. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. – Київ. 2018. 252с.
17. Пахомова Н.Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально-методичний

- посібник / Пахомова Н.Г. – Вид.2-ге, доповн.– Полтава:ТОВ «АСМІ», 2009р. – 107с. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України)
18. Пахомова Н.Г. Литвиненко Т.І. Формуванні невербальних засобів комунікації у дітей із затримкою психічного розвитку: методичний посібник / Пахомова Н.Г., Литвиненко Т.І. – Полтава, 2009 – 144 с.
19. Пахомова Н.Г. Панченко Ю.О. Особливості формування внутрішньої картини дефекту у дітей із ринолалією // Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конфер.: «Новітні медико-психолого-педагогічні технології діагностики, запобігання і подолання мовленнєвих розладів», 1-2 жовт. 2009 р. / М-во освіти і науки України, ПДПУ [та ін.]. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2009. – С.150-155.
20. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією: Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010100 – „Корекційна освіта” / Пахомова Н.Г.; Полт.нац.ун-т ім.В.Г. Короленка. – Полтава:ТОВ «АСМІ», 2010. – 280 с.
21. Пахомова Н.Г. Шеремет М.К. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально-методичний посібник / Пахомова Н.Г.,Шеремет М.К. – Київ, 2009р. – 137с.
22. Пахомова Н.Г., Рой Я.В. Подолання стану тривожності у дітей молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення: Методичні рекомендації. – Полтава, 2011. – 102 с.
23. Пахомова Н.Г., Толстая О.В. Попередження порушень мовлення у дітей дошкільного віку: Методичні рекомендації. – Полтава, 2012. – 350 с.
24. Планування і впровадження нових виховних систем, форм, методів і моделей позакласної роботи з учнями // позакласний час. – 2000. – № 1–2. – с. 1–45.
25. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі. Дайджест 6. / Упор. О.М. Баєр. – Запоріжжя: ТОВ „ЛПС ЛТД”, 2008. – 236с.:іл. – (Бібліотека керівника дошкільного навчального закладу).
26. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко: корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. / Ю. В. Рібцун. – К., 2014. 238 с.
27. Рібцун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. К.: Освіта України, 2011. 29 с

28. Рожков М. И. Организация воспитательного процесса в школе : учеб. пособие [для студентов вузов] / М. И. Рожков, Л. В. Байбородова. – М. : ВЛАДОС, 2001.
29. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: метод. посіб. / за заг. ред. Н. З. Софій, Київ. ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.
30. Тарасун В.В. Логодидактика : навч. посібник / В.В. Тарасун. – 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
31. Токарь И.Е. Логопедическое обследование устной речи детей старшего дошкольного и школьного возраста / И.Е. Токар // Логопедия.- 2004. – №2. – С. 5-27.
32. Федорович Л.О. Постановка звуків у вимові дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації для логопедів шкіл і дитячих садків, учителів і вихователів спеціальних загальноосвітніх закладів. — Кременчук: Християнська Зоря, 2007. — 60 с.
33. Федорович Л.О. Формування правильної вимови у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку / Л.О.Федорович. Методичні рекомендації та дидактичний матеріал. – Кременчук : Християнська Зоря, 2004. — 346 с.
34. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 248 с.
35. Шеремет М.К., Жорняк Я.С., Пахомова Н.Г. Подолання порушень писемного мовлення у дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку: Методичні рекомендації. – Полтава, 2011. – 228 с.
36. Пахомова Н. Г., Сидоренко О. О. Використання інноваційних технологій в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2022 року, м. Суми).* Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 370 с.
37. Пахомова Н.Г. Козаченко А.В. Особливості формування адекватної самооцінки у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 9 листопада 2022 р. / за ред. Т.О. Докучиної, відп. секретар О.І. Дмітрієва. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. С. 173-176
38. N.G. Pakhomova, I.V. Baranets, V.A. Pakhomova, O.A. Scherban, O. V. Boryak. A comprehensive approach to overcoming motor alalia in children of

40. Inna V. Baranets, Nataliya G. Pakhomova, Ivan M. Okhrimenko, Olha H. Hubar, Valentyna S. Padun, Larysa V. Drozd, Iryna A. Holovanova. Comprehensive approach in correctional work with older preschool children with speech disorders. *Wiadomości Lekarskie*, 2022; 75(6):1471-1477, DOI: 10.36740/WLek202206108 URL: <https://wiadlek.pl/06-2022/>

Додаток 1

ДНЗ _____ Кількість дітей _____ Дата складання характеристики _____

[illegible]

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача

Додаток 2

Логопедичне обстеження дитини із ФФН

1. Дата обстеження _____

2. Прізвище, ім'я _____

3. Дата народження _____

4. Адреса батьків _____

5. ДНЗ, термін перебування _____

6. Короткий анамнез (вагітність, роди, фізичний розвиток, захворювання, умови дошкільного виховання і т. д.) _____

7. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку (перші слова, речення, виразність мовлення та ін.)

8. Коротка характеристика особистості (моторика, поведінка, увага, контактність, успішність та ін.) _____

9. Орієнтування в оточуючій дійсності (поняття про пору року, погоду, кількість предметів частини тіла і їх функції тощо) _____

10. Стан слуху _____

11. Стан артикуляційного апарату (будова, рухливість) _____

12. Стан усного мовлення

а) вимовлення звуків _____

Звук	Малюнок	Самостійна вимова	Відображена вимова	Примітка
С	Собака Оса Ніс			
З	Замок Коза Віз			
Ц	Цукерки Яйце			

	Дзвоник Дзьоб			
Ш	Шапка Шишка Душ			
Ж	Жук Їжак Ніж			
Ч	Чайник Бочка М'яч			
ДЖ	Джміль Бджола			
Л	Лампа Жолудь Стіл			
Л	Лійка Сіль			
Р	Риба Огірок комар			
Й	Яблуко В'юн Шиє			
пом'якшення приголосних	Олівець Кулька Вісь			
Інші звуки				

13. Стан фонематичних процесів

а) показати предмети або малюнки:

миску — мишку _____

зуб — дуб та ін. _____

б) повторити звукосполучення

пабада _____

татету _____

оуеи та ін. _____

в) визначити перший і останній звук у словах: жук, хата та ін. _____

г) назвати послідовно звуки в словах: мак, вода, молоко, газета та ін. _____

14. Висновок про стан мовлення дитини _____

15. Індивідуальна програма логопедичної корекції:

Перший етап роботи: _____

Другий етап роботи:

Третій етап роботи:

16. Результативність логопедичної роботи:

17. Рекомендації:

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Логопедичне обстеження дитини із ЗНМ

1. Прізвище, ім'я _____

2. Дата народження _____ Вік на момент обстеження _____

3. Адреса батьків _____

4. ДНЗ, термін перебування _____

5. Мовленнєве оточення (недоліки мовлення у родичив, двомовність, спадковість) _____

6. Короткий анамнез (вагітність, роди, фізичний розвиток, захворювання, умови дошкільного виховання та ін.) _____

7. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку (перші слова, речення, виразність мовлення та ін.)

8. Коли помічене порушення мовлення _____

9. Орієнтування в оточуючій дійсності (поняття про пору року, погоду, кількість предметів частини тіла і їх функції тощо) _____

10. Стан слуху, зору _____

11. Загальна характеристика мовлення відповідно віку _____

12. Загальне звучання мовлення (висота, темп, плавність, голос, дихання, інтонованість)

13. Активний і пасивний словник

Перевага використання слів різних частин мовлення

інші особливості

14. Граматична будова мовлення

Словозмiна

Словотворення

Синтаксис (типи будовання речень та особливості порушення їх будови)

15. Зв'язне мовлення

Розповідь по картинці

Розповідь по серії картин

Розповідь з
досвіду

16. Вимова звуків (відсутність, викривлення, заміна у відображеному й самостійному мовленні):

Голосні (а, е, о, у, и, і):

Приголосні (губні, зубно-губні, передньоязикові, задньоязикові, свистячі, шиплячі, л, р):

17. Складова структура
слова

18. Артикуляційний апарат(будова, рухливість):

19. Стан фонематичних процесів (розрізнення, упізнавання, виділення звуків мовлення)

20. Висновок про стан мовлення дитини

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача

Логопедичне обстеження дитини із заїканням

Завдання

Використовуючи метод моделювання заповніть катку логопедичного обстеження дитини дошкільного віку з неврозподібним заїканням.

I блок — Анкетні дані

Прізвище, **ім'я** **дитини**

Дата народження _____ Вік _____ на _____ 1.09.

Рідне мовлення _____

Домашня адреса _____

_____ телефон

Дата вступу у

ДНЗ _____

II блок — Анамнез

(сімейний, загального розвитку дитини, розвитку мовлення)

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____

Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Заїкання у батьків й інших членів родини _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Наявність інших дітей у родині із
заїканням _____

Наявність двомовності _____

Ставлення до дитини у
сім'ї _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

Від якої вагітності дитина _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації,
захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі,
зневоднені _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага _____, зріст _____ за шкалою Апгара _____

Перше годування у _____ добу. Вигодовування: природне, штучне.
З пологового будинку виписаний на _____ добу, додаткове перебування в
пологовому будинку, причини _____

Утримання голови _____ (1,5 міс.). Повзає _____ (5 міс.). Сидить _____ (6 міс.).
Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби _____ (6-8 міс.).
Відхилення в поведінці в перші три місяці життя _____

Перенесені захворювання до 1 місяця _____ до 1 року _____

_____ до 2 років _____ до 3 років _____

Особливості розвитку до 1 року:

Фізичного: (гіперрухлива, не координована у рухах, неспокійна, загальмована,
неповоротка, несвоєчасне переключення рухів)

Психічного _____ (правша, _____ лівша,
амбідекстр) _____

Особливості розвитку до 2 років:

Фізичного: _____

Психічного

Особливості розвитку до 3 років:

Фізичного:

Психічного

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).

Використання жестів

Особливості мовленнєвого розвитку у 1 рік _____

Особливості мовленнєвого розвитку у 2 роки _____

Особливості мовленнєвого розвитку у 3 роки _____

III блок — Висновки про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр _____

Невропатолог _____

Окуліст _____

Отоларинголог _____

Психіатр _____

Хірург _____

Дефектолог _____

Логопед _____

Психолог _____

IV блок — Обстеження розвитку взаємин:

Реакція на інших

дітей _____

Емоційне ставлення до

дітей _____

Прояви вибіркового ставлення до

дітей _____

V блок — Обстеження мовлення:

Обстеження загального розвитку мовлення:

Словниковий

запас _____

Граматична будова

мовлення _____

Зв'язне

мовлення _____

Звуковимова _____

Стан фонематичних

процесів _____

Темп, ритм і плавність

мовлення _____

Обстеження навичок користування мовленням:

Розуміння зверненого

мовлення _____

Шепітне

мовлення _____

Спонтанне

мовлення _____

Відображене

мовлення _____

Супутне

мовлення _____

Труднощі в ситуативному чи контекстному

мовленні _____

Обстеження різних видів мовлення:

Називання картинок (відображено і

самостійно) _____

Складання речення за

картинкою _____

Розповідь про

іграшку _____

Розповідь

вірша _____

Бесіда _____

Переказ

казки _____

Виявлення порушень функціонування мовленнєвого апарату:

Тип дихання: верхньоключичний; грудний; нижньодіафрагмальний (мовне).

Судоми дихального

апарату: _____

Голос: відсутній; тихий; гучний; гнусавий; шепітний; хриплий; звичайний

Судоми голосового
апарату _____

Артикуляційний
апарат _____

Судоми артикуляційного апарату:

— губи (нормальні, товсті, вузькі, вкорочені, з розщілиною, рухливі, малорухливі, парез, рухи виконує повністю, не виконує, з труднощами);

— язик (нормальний, великий, малий, довгий, короткий, вузький, широкий, м'ясистий, рухливий, малорухливий, в'ялий, напружений, рухи виконує правильно, швидко, з труднощами, повільно, з допомогою, не виконує);

Судоми інших у інших частинах

тіла _____

Супутні

рухи _____

Емболофразія _____

—
Страх

мовлення _____

Час виникнення

судом _____

Причини виникнення

судом _____

VI блок — Узагальнений висновок логопеда про стан мовлення дитини
(форма заїкання, характер судом, протікання заїкання, ступінь вираженості)

VII блок — Індивідуальна програма логопедичної корекції мовлення:
(набміс.) _____

VIII блок — Результативність
роботи: _____

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____
Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Логопедичне обстеження учнів з НВ ЗНМ

1. Дата обстеження _____

2. Прізвище, ім'я _____

3. Дата народження _____

4. Адреса батьків _____

5. Школа термін перебування _____

6. Короткий анамнез (вагітність, пологи, фізичний розвиток, захворювання, умови дошкільного виховання та ін.) _____

7. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку (перші слова, речення, виразність мовлення та ін.) _____

8. Коротка характеристика особистості (моторика, поведінка, увага, контактність, успішність та ін.) _____

9. Загальне звучання мовлення: _____
Голос _____
Тембр _____

— Чіткість

Дихання

10. Стан

слуху

11. Активний і пасивний словник

12. Граматична будова мовлення

13. Зв'язне мовлення

14. Стан звуковимови

Вимова звуків відображена, самостійна:

Ізольована, в складах, в словах

Голосні Свистячі Шиплячі

Сонорні Глухі дзвінкі

Тверді м'які

15. Стан артикуляційного апарату (будова, рухомість)

16. Стан фонематичних процесів

а) показати предмети або малюнки:

миску — мишку

зуб — дуб та ін.

б) повторити звукосполучення

пабада _____

татету _____

оуеи та ін. _____

в) визначити перший і останній звук у словах: жук, хата та ін. _____

г) назвати послідовно звуки в словах: мак, вода, молоко, газета та ін. _____

д) робити звукобуквенний аналіз

слів: _____

17. Читання (техніка читання, букв, складів, слів, речень, розуміння прочитаного) __

18. Письмо (аналіз письмових робіт: списування, диктант, твір) _____

17. Висновок про стан мовлення дитини _____

20. Індивідуальна програма логопедичної корекції:

Перший етап роботи:

Другий етап роботи:

Третій етап роботи:

21. Результативність логопедичної роботи:

22. Рекомендації:

П.І.Б, група студента _____

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Логопедичне обстеження учнів з порушеннями читання та письма

Прізвище, ім'я та по батькові

дитини _____ Дата

народження _____ Вік на момент обстеження _____

Мовленнєве

оточення _____

(недоліки мови у близьких, двомовність, спадковість та т.п.)

Короткий

анамнез _____

(вагітність, її протікання, пологи, ранній фізичний розвиток, захворювання раннього віку)

Ранній мовний розвиток:

Лепет _____ гуління _____ слово _____ фраза _____

(3-4 міс.)

(5-6 міс.)

(1 рік)

(до 3 років)

Коли помітили порушення мовлення _____

Заняття з

логопедом _____

(Де? З яким результатом?)

Слух, зір _____

Загальне звучання мовлення _____

(висота, темп, плавність, голос, дихання, інтонація)

Загальна характеристика мовлення _____

(володіння мовленням в залежності від віку)

Зв'язне мовлення _____

Рівень самостійності

розповідання _____

Типи використовуваних

речень _____

Підбір слів та правильність їх

використання _____

Ускладнення в побудові

фрази _____

(є, немає)

Словниковий запас _____

Підбір

синонімів _____

Підбір

антонімів _____

Підбір однокорінних

слів _____

Використання різних частин

мови _____

Розуміння

тексту _____

Граматична будова

мовлення: _____

Словозмiana _____

Словоутворення _____

Розуміння граматичних форм і

конструкцій _____

Аграматизми _____

Звукова сторона

мовлення: _____

Артикуляційний

апарат: _____

будова – рухова

функція _____

Відсутність

Пропуски

звуку

звуків

Заміна звуків

Викривлена

звуковимова

Складова

структура

слова

Фонематичні процеси _____

Звуковий	аналіз	і	синтез
----------	--------	---	--------

Звукобуквенний
аналіз _____

Письмо _____

*Особливості
графіки* _____

—

Специфічні помилки _____

Наявність неспецифічних
помилوک _____

Читання _____

Техніка
читання _____

(глобальне, аналітичне, політерне, складове, плавне читання)

Темп
читання _____

(вголос, мовчки)

Розуміння
прочитаного _____

Характеристика
помилوک _____

Особливості мовлення пов'язані з
заїкуванням

Висновок про стан мовлення дитини

Індивідуальна програма логопедичної корекції:

Перший етап роботи:

Другий етап роботи:

Третій етап роботи:

Результативність логопедичної роботи:

Рекомендації:

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____
Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Логопедичне обстеження учня із заїканням

I блок — Анкетні дані

Прізвище, _____ **ім'я** _____ **учня** _____

Дата народження _____ Вік _____ на 1.09. _____

Рідне мовлення _____

Домашня адреса _____

_____ телефон _____

Дата вступу у

ЗНЗ _____

II блок — Анамнез

(сімейний, загального розвитку дитини, розвитку мовлення)

Відомості про батьків:

Мати _____

Вік _____

Освіта _____

Батько _____

Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Заїкання у батьків й інших членів родини _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Наявність інших дітей у родині із
заїканням _____

Наявність двомовності _____

Ставлення до дитини у сім'ї (рівне, балують, жорстке,
нерівне) _____

Вік матері при народженні дитини

Вік батька при народженні дитини

Від якої вагітності дитина

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція

Крик: був, не був Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність

Вага , зріст за шкалою Апгара

Перше годування у добу. Вигодовування: природне, штучне.

З пологового будинку виписаний на добу, додаткове перебування в пологовому будинку, причини

Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).

Ходить (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.)

Відхилення в поведінці в перші три місяці життя

Перенесені захворювання до 1 місяця до 3 років

Особливості розвитку до 3 років:

Фізичного: (гіперрухлива, не координована у рухах, неспокійна, загальмована, неповоротка, несвоєчасне переключення рухів)

Психічного (правша, лівша, амбідекстр)

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова (1 р.).

Використання жестів

Особливості мовленнєвого розвитку до 3 років

III блок — Висновки про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр

Невропатолог _____

Окуліст _____

Отоларинголог _____

Психіатр _____

Хірург _____

Дефектолог _____

Логопед _____

Психолог _____

IV блок — Обстеження розвитку відносин учня та особистості:

Реакція на свій дефект

мовлення _____

Ставлення до

ровесників _____

Ставлення до

дорослих _____

Прояви вибіркового ставлення до

людей _____

Коротка характеристика особистості (самооцінка, реакції в ситуації фрустрації, тривожність та ін.)

Успішність _____

Дисциплінованість _____

V блок — Обстеження мовлення:

Обстеження загального розвитку усного мовлення:

Словниковий

запас _____

Граматична будова

мовлення _____

Зв'язне

мовлення _____

Звуковимова _____

Стан фонематичних

процесів _____

Темп, ритм і плавність

мовлення _____

Обстеження розвитку писемного мовлення:

Обстеження читання (читання букв, складів, слів, тексту та ін.) _____

—
Розуміння
прочитаного _____

Техніка
читання _____

Розуміння
прочитаного _____

Переказування
тексту _____

Обстеження
письма: _____

Списування _____

—
Диктант _____

—
Самостійне
письмо _____

Обстеження навичок користування мовленням:

Розуміння зверненого
мовлення _____

Шепітне
мовлення _____

Спонтанне
мовлення _____

Відображене
мовлення _____

Супутнє
мовлення _____

Труднощі в ситуативному чи контекстному
мовленні _____

—
Обстеження різних видів мовлення:

Називання картинок (відображено і
самостійно). _____

Складання речення за
картинкою _____

Розповідь про
іграшку _____

Розповідь
вірша _____

Бесіда _____

—

Переказ

казки _____

Виявлення порушень функціонування мовленнєвого апарату:

Тип дихання: верхньоключичний; грудний; нижньодіафрагмальний (мовне).

Судоми дихального

апарату: _____

Голос: відсутній; тихий; гучний; гнусавий; шепітний; хриплий; звичайний

Судоми голосового

апарату _____

Артикуляційний

апарат _____

Судоми артикуляційного апарату:

— губи (нормальні, товсті, вузькі, вкорочені, з розщілиною, рухливі, малорухливі, парез, рухи виконує повністю, не виконує, з труднощами);

— язик (нормальний, великий, малий, довгий, короткий, вузький, широкий, м'ясистий, рухливий, малорухливий, в'ялий, напружений, рухи виконує правильно, швидко, з труднощами, повільно, з допомогою, не виконує);

Судоми інших у інших частинах

тіла _____

Супутні

рухи _____

Емболофразія _____

Страх

мовлення _____

Час виникнення

судом _____

Причини виникнення

судом _____

VI блок — Узагальнений висновок логопеда про стан мовлення дитини

(форма заїкання, характер судом, протікання заїкання, ступінь вираженості)

VII блок — Індивідуальна програма логопедичної корекції мовлення: (на 6 міс.) _____

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Додаток 3

Схема логопедического обстеження

1. Співбесіда починається з мети візиту, скарг батьків та дитини.
2. Ознайомлення з педагогічною документацією.
3. Визначається акушерський анамнез та анамнез розвитку дитини (моторний, мовленнєвий, психічний, при цьому основна увага звертається на:
 - передмовні вокалізації (агукання, гулення);
 - поява та характер лепетного мовлення, перших слів, фраз;
 - якість перших слів, фраз (наявність порушень складової структури, аграматизми, неправильне звуковідтворення).

4. Проводитися об'єктивне дослідження дитини.

Встановлюється емоційний контакт з дитиною, створюється правильні відношення до дослідження, виявляються інтереси дитини, її улюблені заняття, ігри, особливості уявлень про оточення.

Досліджуються невербальні функції: вивчається психомоторика, використовуються тести Озерського (рахунок пальців, проба на пальцевий гнозис за наслідуванням, за словесною інструкцією), встановлюють наявність персеверацій, застрягання, зповзання, вираженої уповільненості.

Досліджуються сукцесивні здібності: повтор цифрового ряду в прямому та зворотному порядку, звукових рядків по ритму вираджай по сенсорним еталонам.

Досліджується предметний гнозис (по контуру, по пунктиру, на зашумленому фоні, з відсутніми елементами).

Досліджується буквений (літерний) гнозис і праксис (по контуру, по пунктиру, на зашумленому фоні, з відсутніми елементами).

Досліджується мислення (розклад серій сюжетних малюнків, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, виявлення рівня смислової цілісності розповіді)

Досліджується імпресивне мовлення, розуміння зв'язного мовлення, розуміння речень, розуміння різних граматичних форм (диференціація однини та множини іменників, дієслів, диференціація дієслів з різними префіксами), розуміння слів (протилежних за значенням, близьких за значенням).

Досліджуються фонематичні процеси. При цьому звертається увага на:

- фонематичний аналіз – виділення звуку на фоні слова, виділення звуку зі слова, визначення місця звуку в слові по відношенню до інших звуків, визначення кількості звуків у слові, диференціація звуків за протиставленням (дзвінкість-глухість, м'якість-твердість);
- фонематичний синтез – складання слів з послідовно поданих звуків, складання слів зі звуків, що подані з порушенням послідовності;

- фонематичні уявлення – впізнати слово за задалегідь визначеним звуком.
- Досліджується експресивне мовлення. При цьому перевіряється:
- будова та рухливість артикуляційного апарату, оральний праксис. Відмічаються параметри рухів – тонус, активність, об'єм руху, точність виконання, тривалість, заміна одного руху іншим, додаткові та зайві рухи (сінкenezії);
 - стан звуковідтворення – ізольований варіант, в складах, в мовленні, промовляння слів різної складової будови. Відмічається скорочення числа складів, спрощення, уподібнення, перестановка;
 - словниковий склад мовлення: самостійне доповнення дитиною тематичного ряду, підбір синонімів, антонімів, споріднених слів, виявлення загальних категоріальних назв. Відмічаються відповідність словника віковій нормі, наявність у словнику дієслів, прикметників, іменників, точність застосування слів. При моторній алалії відмітити різницю між активним та пасивним словником.
 - граматична будова мовлення. Відмічається: характер використаних речень (однослівні, двослівні та більші), характер використання відмінкових конструкцій, стан функції словозміни, перетворення однини числа іменників в множину в називному відмінку, створення форми родового відмінка в однині та множині, створення дієслів за допомогою прийменника.

Досліджується стан зв'язного мовлення (переказ прослуханої знайомої казки, складання розповіді за серією сюжетних малюнків та інше): відмічається логічна послідовність в переказі подій, виявляється характер аграматизму, особливості словника.

Досліджуються динамічні характеристики мовлення (темп, інтонаційна виразність, наявність скандованого мовлення, запинки, заїкання) та особливості голосу (відсутній; тихий; гучний; гнусавий; шепітний; хриплуватий; звичайний).

5. Аналізується стан писемного мовлення (для дітей шкільного віку)

5.1. Аналізується навички письма (за даними письмових робіт в шкільних зошитах).

- виявляються навички звукового аналізу й синтезу;
- відмічаються особливості звукового аналізу й синтезу;
- відмічаються особливості слухомовленнєвої пам'яті;
- перевіряється слухова диференціація фонем;
- перевіряється стан динамічного праксису;
- встановлюється провідна рука (проби О.Р. Лурія на ліворукість та приховану ліворукість);
- аналізуються різні види письмової діяльності (переписування, диктант, самостійна робота);
- відмічаються особливості письма;
- відмічається характер дисграфічних та орфографічних помилок

5.2. Досліджується навичка читання

- виявляється здібність правильно називати букви;
- виявляється здібність читати склади, слова, речення, текст, характер допущених помилок (заміна, пропуск, перестановка букв);
- відмічається характер читання (політерне, поскладове, злите);
- виявляється розуміння прочитаного ;
- виявляється ставлення дитини до читання;

15. Складається логопедичний висновок (мовленнєвий діагноз, в якому визначається ступінь і характер порушення усного та писемного мовлення за психолого-педагогічною і клініко-педагогічною класифікацією).

16. Формуються рекомендації у формі індивідуальної корекційної програми.

Схема-план логопедичної характеристики

дитини з порушенням мовлення

Прізвище імя дитини _____
Школа (д/з) _____ клас (група) _____
Короткий анамнез мовленнєвого розвитку _____
Мовленнєве середовище та соціальні умови _____
Загальна та дрібна моторика _____
Артикуляційний апарат _____
Усне мовлення:
Загальне звучання мовлення _____
Розуміння мовлення _____
Активний словник _____
Граматична будова мовлення _____
Складова структура мовлення _____
Звуковимова _____
Фонематичне сприймання, звуковий аналіз, синтез _____
Зв'язне мовлення _____
Темп і плавність мовлення _____
Письмове мовлення:
Читання _____
Письмо _____
Висновок з психолого-педагогічною і клініко-педагогічною
класифікацією _____
Рекомендації _____
Дата обстеження _____ Підпис _____

Додаток 4

Схеми індивідуальних корекційних програм

Схема індивідуальної програми корекційної роботи дитини з розумовою відсталістю

I блок — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____
Мета та завдання програми _____
Термін дії програми _____
Обладнання _____
Суб'єкти _____
Вимоги до умов _____

II блок — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____
Розвиток навичок самообслуговування _____
Формування навичок здорового способу життя _____

III блок — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____

Розвиток соціально-трудових навичок _____
Формування соціально-культурних навичок _____

IV блок — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____
Розвиток уваги _____
Розвиток пам'яті _____
Розвиток мислення _____

V блок — Корекція мовного розвитку

Розвиток усного мовлення _____
Формування навичок читання _____
Формування навичок письма _____

VI блок — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____
Формування навичок поведінки вдома _____
Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____
Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VII блок — Робота з батьками

Просвітницька робота _____
Консультативна робота _____
Дефектолог _____ Дата _____

Додаток 5.

Схема-план самоаналізу і аналізу фронтального заняття

СХЕМА	САМОАНАЛІЗ
Загальні відомості про заняття: – Тема. – Корекційна мета: <i>/навчальна, розвиваюча і виховна/</i>. Обладнання. Хід заняття: – 1. Організаційний момент. – 2. Основна частина. – Повідомлення теми. – Логопедична зарядка. – Новий матеріал: – Робота над фонематичними процесами. – Робота над вимовою звуків й складовою структурою. – Робота над лексиною. – Робота над граматичною будовою. – Робота над реченням та зв'язним мовленням – 3. Фізкультхвилинка. – 4. Закріплення нового матеріалу. – 5. Підсумок заняття. Аналіз змісту корекційного впливу:	

– Відповідність змісту вимогам програми. – Відповідність змісту віковим можливостям дітей. – Розвиток сенсорних і моторних функцій. – Розвиток кінестетичної основи, артикуляційних рухів. – Розвиток мімічної мускулатури. – Розвиток пізнавальних процесів (увага, пам'ять, мислення та ін.). – Розвиток емоційно-вольової сфери. – Розвиток ігрової діяльності. – Формування особистісних рис. Майстерність логопеда: – Знання дітей та індивідуальний підхід. – Контакт з дітьми, вміння активізувати. – Раціональне використання часу. – Методи і прийоми корекційної роботи. Мовлення логопеда.	
--	--

П.І.Б, група студента _____

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Схема-план самоаналізу і аналізу індивідуального заняття

СХЕМА	САМОАНАЛІЗ
1. Загальні, відомості про заняття: – Тема. – Корекційна мета: <i>/навчальна, розвиваюча і виховна/</i>. – Обладнання: дидактичний матеріал, дзеркало та ін. 2. Хід заняття: – Організаційний момент: розвиток ручної моторики, ритму, мовного дихання, голосу, слухового сприймання й уваги, психогімнастика. – Підготовча робота: артикуляційна гімнастика та характеристика звука за артикуляційними і акустичними ознакам, постановка звука(за наслідуванням, механічним способом, від інших звуків, від артикуляційного укладу), згідно з індивідуальними планами та планами фронтальних занять. – Робота над звуковимовою: вимова звуків в прямих відкритих, обернених, закритих, зі збігом приголосних складах	

і в складових рядах; автоматизація звука в простих односкладових, двоскладових, зі збігом приголосних, простих двоскладових словах в середині й у кінці, в трискладових словах. – Робота над диференціацією звуків: попередня роботи над кожним із змішуваних звуків (уточнення артикуляції з опорою на зорове, слухове, тактильне сприймання, кінестетичні відчуття, виділення звука на фоні складу слова), порівняння змішуваних звуків (у вимовному і слуховому варіантах, імітація складів, вимова звуків у словах). – Робота над формуванням граматично правильного мовлення: закріплення звуків: вимова звуків у реченнях, віршах, у зв'язному мовленні. – Підсумок заняття. – Домашнє завдання.	
--	--

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Схема-план самоаналізу й аналізу уроку вчителя-логопеда

Обґрунтування теми, мети та завдань уроку, виходячи з його місця в системі логопедичної роботи й рівнем мовленнєвого розвитку учнів. Підготовка до уроку: об'єм, рівень складності, доступність, правильність визначення освітньої, корекційної та виховної мети. Методична цінність матеріалу уроку.

1. Організаційний етап

Підготовка учнів до роботи. Організація уваги і готовності учнів до уроку. Тривалість організаційного етапу.

2. Перевірка домашніх завдань

Встановити правильність і усвідомленість виконання учнями домашнього завдання. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів.

3. Вивчення і засвоєння нових знань

Використання вчителем методів і прийомів зосередження уваги учнів. Оцінка адекватності, ефективності й корекційної направленості обладнання заняття (використання посібників, засобів наочності, ТЗН, дидактичного матеріалу та ін.).

Методична цінність використаних прийомів навчання, обґрунтування їх

[illegible]

П.І.Б, група студента

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача

План-схема структури бінарного уроку

Дії учителя

Дії логопеда

1. Організаційний етап

Підготовка учнів до роботи. Логопедична зарядка (дихальні, Організація уваги і готовності учнів до голосові, артикуляційні вправи) уроку. Тривалість організаційного етапу.

2. Перевірка домашніх завдань

Встановити правильність і Спостереження за правильністю усвідомленість виконання учнями мовлення та виправлення помилок. домашнього завдання. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів.

3. Вивчення і засвоєння нових знань

Вивчення нового матеріалу. Фізкультхвилинка: мовленнєва зарядка Використання вчителем методів і (повторення звуків, складів, слів, прийомів знань учнями. речень) на мовленнєвому матеріалі уроку. Проведення індивідуальної роботи.

4. Закріплення нового матеріалу

Закріплення знань, використання Проведення логопедичних ігор на індивідуальних форм роботи. мовленнєвому матеріалі уроку з метою закріплення.

5. Пояснення домашнього завдання

Інструктаж щодо його виконання Індивідуальні завдання щодо домашнього завдання. формування правильного усного

мовлення та попередження й усунення
порушень писемного мовлення

6. Загальні висновки про урок

Досягнення освітньої, виховної і Висновки про формування мовної й
розвиваючої мети уроку. мовленнєвої компетентності на уроці.

**Картка обстеження
дитини з порушеннями опорно-рухового апарату**

I блок — Анкетні дані

Прізвище, ім'я дитини _____
 Дата народження _____ Вік на 1.09. _____
 Рідне мовлення _____
 Домашня адреса _____
 телефон _____
 Звідки прибув у ДНЗ _____

Дата вступу у ДНЗ _____

II блок — Анамнез

а) сім'ї:

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____ Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Наявність інших дітей у родині _____

Стосунки в родині _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

б) загального розвитку дитини:

Зачаття від якої вагітності _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага зріст за шкалою Апгара дитини при народженні.

Перше годування на добу, як узяв груди _____

Вигодовування _____

З пологового будинку виписаний на добу, додаткове перебування в пологовому будинку, причини _____

в) виявлення порушень у дитини:

Відхилення в поведінці в перші 3 місяці життя _____

Перенесені захворювання:

до 1 місяця _____

до року _____

після року _____
 до 3 років _____
 після 3 років _____

Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).
 Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.) Правша, лівша,
 амбідекстр. Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний,
 загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів _

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).
 Перша фраза (1,5-2 р.). Чи відзначалися грубі перекручування
 звукоскладової структури й аграматизми після 3
 років _____

Які звуки довго вимовлялися неправильно _____

Використання жестів _____

Інші особливості _____

III блок — Дані про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр:

Показники фізичного розвитку

Вік	Хлопчики				Дівчатка			
	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)
1 рік	73-79	1000-11500	47-51	47	72-77	9001-10800	45-50	46
2 роки	85-95	12,5-13,7	48,9-52,4	49	82-90	11,7-14,1	47,6-52,5	48
3 роки	92-99	13,7-16,1	50,3-54,7	50	91-99	13,1-16,7	49,8-53,9	49
4 роки	99-109	14,5-18,5	51,1-55,3	51	98-109	13,9-18,2	49,3-54,0	50
5 років	106-116	16,4-19,7	52,0-54,0	51	102-111	15,4-19,0	51,6-56,2	50
6 років	112-122	17,6-21,4	53,7-60,8	51	113-122	17,9-21,5	52,3-58,9	50
7 років	117-128	18,1-24,5	56,7-64,6	52	117-128	18,7-25,1	54,8-63,1	51

Невропатолог: 1. порушення опорно-рухового апарату спадкової етіології (міопатія Дюшена, амнотрофія Вердінга-Гофмана та ін.); 2. унаслідок захворювань (поліомієліт, артрогрипоз, ахондроплазія або хондродистрофія, міопатія, сколіоз та ін.), 3. ураження ЦНС, головного мозку (ДЦП, пухлини, травми), провідникових шляхів (паралічі рук, кривошия та ін.); спинного мозку (наслідки поліомієліту, травми); 4. вроджені й набуті деформації.

Окуліст.....

Отоларинголог.....

Психіатр: норма, ЗПР, розумова відсталість та ін. За Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду: Специфічні розлади розвитку рухової сфери F 82; Змішані специфічні розлади психологічного розвитку F 83.

Хірург: порушення моторного розвитку

Дефектолог: дитина з порушеннями опорно-рухового апарату.

Логопед: переважно анартрія, дизартрія (бульбарна, псевдобульбарна, екстрапірамідна (підкіркова), мозочкова, кіркова).

Психолог: сформованість або несформованість когнітивних, пізнавальних процесів (норма, ЗПР, розумова відсталість та ін.).

IV блок — Обстеження психічних функцій:

Контактність дитини _____

Загальна обізнаність _____

Орієнтування (у схемі тіла, просторі, часі) _____

Сприймання, зорове, слухове, тактильне (колір, форма, величина) _____

Увага: стійка, нестійка, мимовільна, довільна _____

Пам'ять: зорова, слухова, рухова, образна _____

Мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне _____

V блок — Стан мовлення:

Розуміння зверненого мовлення _____

Словниковий запас _____

Граматична будова мовлення _____

Зв'язне мовлення _____

Звуковимова голосних; приголосних: губних, передньоязикових, задньоязикових, свистячих, шиплячих, сонорних _____

Фонематичні процеси _____

Стан артикуляційного, голосового і дихального апарату _____

Знання букв _____

Читання _____

Письмо _____

VI блок — Вивчення особистості дитини:

Провідна діяльність: ігрова, навчальна, трудова _____

Знання, вміння та навички з програми (математики, мови, природи) _____

Емоційно-вольова сфера _____

Інтереси _____

Поведінка _____

VII блок — узагальнений висновок про розвиток дитини

- Висновок про стан загального розвитку.
- Висновок про стан розумового розвитку дитини.
- Диференційований висновок з врахуванням первинного дефекту.

IX блок — Індивідуальна програма корекційної роботи

І напрям — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____

Мета та завдання програми _____

Термін дії програми _____

Обладнання _____

Суб'єкти _____

Вимоги до умов _____

II напрям — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____

Розвиток навичок самообслуговування _____

Формування навичок здорового способу життя _____

III напрям — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____

Розвиток соціально-трудоових навичок _____

Формування соціально-культурних навичок _____

IV напрям — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____

Розвиток уваги _____

Розвиток пам'яті _____

Розвиток мислення _____

V напрям — Корекція мовленнєвого розвитку

Формування комунікативних навичок _____

Розвиток усного мовлення _____

Формування навичок читання _____

Формування навичок письма _____

VI напрям — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____

Формування навичок поведінки вдома _____

Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____

Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VII напрям — Робота з батьками

Просвітницька робота _____

Консультативна робота _____

Дефектолог _____ Дата _____

Картка обстеження дитини із ЗПР

I блок — Анкетні дані

Прізвище, ім'я дитини _____
Дата народження _____ Вік на 1.09. _____
Рідне мовлення _____
Домашня адреса _____
телефон _____

Звідки прибув у ДНЗ _____
Дата вступу у ДНЗ _____

II блок — Анамнез

а) сім'ї:

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____ Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Наявність інших дітей у родині _____

Стосунки в родині _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

б) загального розвитку дитини:

Зачаття від якої вагітності _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага _____ зріст _____ за шкалою Апгара _____ дитини _____ при народженні.

Перше годування на _____ добу, як узяв груди _____

Вигодовування _____

З пологового будинку виписаний на _____ добу, додаткове перебування в пологовому будинку, причини _____

в) виявлення порушень у дитини:

Відхилення в поведінці в перші 3 місяці життя _____

Перенесені захворювання:

до 1 місяця _____

до року _____

після року _____

до 3 років _____

після 3 років _____
 Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).
 Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.) Правша, лівша,
 амбідекстр. Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний,
 загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів _

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).
 Перша фраза (1,5-2 р.). Чи відзначалися грубі перекручування
 звукоскладової структури й аграматизми після 3
 років _____

Які звуки довго вимовлялися неправильно _____

Використання жестів _____

Інші особливості _____

III блок — Дані про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр:

Показники фізичного розвитку

Вік	Хлопчики				Дівчатка			
	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)
1 рік	73-79	1000-11500	47-51	47	72-77	9001-10800	45-50	46
2 роки	85-95	12,5-13,7	48,9-52,4	49	82-90	11,7-14,1	47,6-52,5	48
3 роки	92-99	13,7-16,1	50,3-54,7	50	91-99	13,1-16,7	49,8-53,9	49
4 роки	99-109	14,5-18,5	51,1-55,3	51	98-109	13,9-18,2	49,3-54,0	50
5 років	106-116	16,4-19,7	52,0-54,0	51	102-111	15,4-19,0	51,6-56,2	50
6 років	112-122	17,6-21,4	53,7-60,8	51	113-122	17,9-21,5	52,3-58,9	50
7 років	117-128	18,1-24,5	56,7-64,6	52	117-128	18,7-25,1	54,8-63,1	51

Невропатолог: ЗПР церебрально-органічного, конституційного, психогенного, соматогенного походження.

Окуліст.....

Отоларинголог.....

Психіатр: за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду: Специфічні розлади розвитку шкільних навичок F 81: Специфічні розлади читання F 81.0; Специфічний розлад спелінгування F 81.1; Специфічний розлад арифметичних навичок F 81.2; Змішані розлади шкільних навичок F 81.3; Інші розлади розвитку шкільних навичок F 81.8; Розлад розвитку шкільних навичок неуточнений F81.9; Змішані специфічні розлади психічного розвитку F 83; Розлади психологічного розвитку загального характеру F 84.

Дефектолог: ЗПР характеризується вищою від РВ наукуваністю, здатністю використовувати допомогу, переносити спосіб діяльності на аналогічне завдання, вибирати адекватний стереотип поведінки в аналогічній ситуації.

Логопед: ЗНМ, ФФНМ, заїкування, різні види порушення читання і письма.

Психолог: особливості пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери (із затримкою до 1 року)

IV блок — Обстеження психічних функцій:

Контактність дитини _____

Загальна обізнаність _____

Орієнтування (у схемі тіла, просторі, часі) _____

Сприймання, зорове, слухове, тактильне (колір, форма, величина) _____

Увага: стійка, нестійка, мимовільна, довільна _____

Пам'ять: зорова, слухова, рухова, образна _____

Мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне _____

V блок — Стан мовлення:

Розуміння зверненого мовлення _____

Словниковий запас _____

Граматична будова мовлення _____

Зв'язне мовлення _____

Звуковимова голосних; приголосних: губних, передньоязикових, задньоязикових, свистячих, шиплячих, сонорних _____

Фонематичні процеси _____

Стан артикуляційного, голосового і дихального апарату _____

Знання букв _____

Читання _____

Письмо _____

VI блок — Вивчення особистості дитини:

Провідна діяльність: ігрова, навчальна, трудова _____

Знання, вміння та навички з програми (математики, мови, природи) _____

Емоційно-вольова сфера _____

Інтереси _____

Поведінка _____

VII блок — узагальнений висновок про розвиток дитини

- Висновок про стан загального розвитку.
- Висновок про стан розумового розвитку дитини.
- Диференційований висновок з врахуванням первинного дефекту.

VIII блок — Індивідуальна програма корекційної роботи

I напрям — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____

Мета та завдання програми _____

Термін дії програми _____

Обладнання _____

Суб'єкти _____

Вимоги до умов _____

II напрям — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____
Розвиток навичок самообслуговування _____
Формування навичок здорового способу життя _____

III напрям — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____
Розвиток соціально-трудоових навичок _____
Формування соціально-культурних навичок _____

IV напрям — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____
Розвиток уваги _____
Розвиток пам'яті _____
Розвиток мислення _____

V напрям — Корекція мовленнєвого розвитку

Формування комунікативних навичок _____
Розвиток усного мовлення _____
Формування навичок читання _____
Формування навичок письма _____

VI напрям — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____
Формування навичок поведінки вдома _____
Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____
Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VII напрям — Робота з батьками

Просвітницька робота _____
Консультативна робота _____

Дефектолог _____ Дата _____

Картка обстеження дитини з розумовою відсталістю

I блок — Анкетні дані

Прізвище, ім'я дитини _____
Дата народження _____ Вік на 1.09. _____
Рідне мовлення _____
Домашня адреса _____
телефон _____

Звідки прибув у ДНЗ _____
Дата вступу у ДНЗ _____

II блок — Анамнез

а) сім'ї:

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____ Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Наявність інших дітей у родині _____

Стосунки в родині _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

б) загального розвитку дитини:

Зачаття від якої вагітності _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага _____ зріст _____ за шкалою Апгара _____ дитини _____ при народженні.

Перше годування на _____ добу, як узяв груди _____

Вигодовування _____

З пологового будинку виписаний на _____ добу, додаткове перебування в _____ пологовому будинку, причини _____

в) виявлення порушень у дитини:

Відхилення в поведінці в перші 3 місяці життя _____

Перенесені захворювання:

до 1 місяця _____

до року _____

після року _____

до 3 років _____
після 3 років _____

Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).
Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.) Права, ліва,
амбідекстр. Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний,
загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів _

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).
Перша фраза (1,5-2 р.). Чи відзначалися грубі перекручування
звукоскладової структури й аграматизми після 3
років _____

Які звуки довго вимовлялися неправильно _____

Використання жестів _____

Інші особливості _____

III блок — Дані про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр:

Показники фізичного розвитку

Вік	Хлопчики				Дівчатка			
	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)
1 рік	73-79	1000-11500	47-51	47	72-77	9001-10800	45-50	46
2 роки	85-95	12,5-13,7	48,9-52,4	49	82-90	11,7-14,1	47,6-52,5	48
3 роки	92-99	13,7-16,1	50,3-54,7	50	91-99	13,1-16,7	49,8-53,9	49
4 роки	99-109	14,5-18,5	51,1-55,3	51	98-109	13,9-18,2	49,3-54,0	50
5 років	106-116	16,4-19,7	52,0-54,0	51	102-111	15,4-19,0	51,6-56,2	50
6 років	112-122	17,6-21,4	53,7-60,8	51	113-122	17,9-21,5	52,3-58,9	50
7 років	117-128	18,1-24,5	56,7-64,6	52	117-128	18,7-25,1	54,8-63,1	51

Невропатолог.....

Окуліст.....

Отоларинголог.....

Психіатр: за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду: F 70 – легка розумова відсталість (легка олігофренія); F 71 – помірний ступінь розумової відсталості (помірна олігофренія); F 72 – тяжкий ступінь розумової відсталості (тяжка олігофренія); F 73 –глибокий ступінь розумової відсталості(глибока олігофренія). Нейродинамічні ускладнення.

Хірург.....

Дефектолог: легка розумова відсталість, дебільність; помірна розумова відсталість, імбецильність; тяжка розумова відсталість, тяжка імбецильність; глибока розумова відсталість, ідіотія.

Логопед: системне недорозвинення мовлення; несформованість мовленнєвих і мовних засобів.

Психолог: недорозвинення або несформованість когнітивних, пізнавальних процесів унаслідок легкої розумової відсталості –IQ=70-50 (при нормальному розвитку IQ=100-115); помірною ступеня розумової відсталості – IQ=49-35; важкого ступеня розумової відсталості –IQ=34-20; глибокого ступеня розумової відсталості –IQ=нижче 20.

IV блок — Обстеження психічних функцій:

Контактність дитини _____
Загальна обізнаність _____
Орієнтування (у схемі тіла, просторі, часі) _____
Сприймання, зорове, слухове, тактильне (колір, форма, величина) _____
Увага: стійка, нестійка, мимовільна, довільна _____
Пам'ять: зорова, слухова, рухова, образна _____
Мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне _____

V блок — Стан мовлення:

Розуміння зверненого мовлення _____
Словниковий запас _____
Граматична будова мовлення _____
Зв'язне мовлення _____
Звуковимовна голосних; приголосних: губних, передньоязикових, задньоязикових, свистячих, шиплячих, сонорних _____
Фонематичні процеси _____
Стан артикуляційного, голосового і дихального апарату _____
Знання букв _____
Читання _____
Письмо _____

VI блок — Вивчення особистості дитини:

Провідна діяльність: ігрова, навчальна, трудова
Знання, вміння та навички з програми (математики, мови, природи) _____
Емоційно-вольова сфера _____
Інтереси _____
Поведінка _____

VII блок — узагальнений висновок про розвиток дитини

- Висновок про стан загального психічного розвитку.
- Висновок про стан розумового розвитку дитини.
- Диференційований висновок з врахуванням первинного дефекту.

VIII блок — Індивідуальна програма корекційної роботи

І напрям — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____
Мета та завдання програми _____
Термін дії програми _____
Обладнання _____
Суб'єкти _____

Вимоги до умов _____

II напрям — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____

Розвиток навичок самообслуговування _____

Формування навичок здорового способу життя _____

III напрям — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____

Розвиток соціально-трудоових навичок _____

Формування соціально-культурних навичок _____

IV напрям — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____

Розвиток уваги _____

Розвиток пам'яті _____

Розвиток мислення _____

V напрям — Корекція мовленнєвого розвитку

Формування комунікативних навичок _____

Розвиток усного мовлення _____

Формування навичок читання _____

Формування навичок письма _____

VI напрям — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____

Формування навичок поведінки вдома _____

Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____

Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VII напрям — Робота з батьками

Просвітницька робота _____

Консультативна робота _____

Дефектолог _____ Дата _____

Картка обстеження дитини з порушеннями слуху

I блок — Анкетні дані

Прізвище, ім'я дитини _____
Дата народження _____ Вік на 1.09. _____
Рідне мовлення _____
Домашня адреса _____
телефон _____

Звідки прибув у ДНЗ _____
Дата вступу у ДНЗ _____

II блок — Анамнез

а) сім'ї:

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____ Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Наявність інших дітей у родині _____

Стосунки в родині _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

б) загального розвитку дитини:

Зачаття від якої вагітності _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага зріст за шкалою Апгара дитини при народженні.

Перше годування на _____ добу, як узяв груди _____

Вигодовування _____

З пологового будинку виписаний на _____ добу, додаткове перебування в _____ пологовому будинку, причини _____

в) виявлення порушень у дитини:

Відхилення в поведінці в перші 3 місяці життя _____

Перенесені захворювання:

до 1 місяця _____

до року _____

після року _____

до 3 років _____

після 3 років _____

Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).
Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.) Права, ліва,
амбідекстр. Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний,
загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів _

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).

Перша фраза (1,5-2 р.). Чи відзначалися грубі перекручування
звукоскладової структури й аграматизми після 3
років _____

Які звуки довго вимовлялися неправильно _____

Використання жестів _____

Інші особливості _____

III блок — Дані про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр:

Показники фізичного розвитку

Вік	Хлопчики				Дівчатка			
	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)
1 рік	73-79	1000-11500	47-51	47	72-77	9001-10800	45-50	46
2 роки	85-95	12,5-13,7	48,9-52,4	49	82-90	11,7-14,1	47,6-52,5	48
3 роки	92-99	13,7-16,1	50,3-54,7	50	91-99	13,1-16,7	49,8-53,9	49
4 роки	99-109	14,5-18,5	51,1-55,3	51	98-109	13,9-18,2	49,3-54,0	50
5 років	106-116	16,4-19,7	52,0-54,0	51	102-111	15,4-19,0	51,6-56,2	50
6 років	112-122	17,6-21,4	53,7-60,8	51	113-122	17,9-21,5	52,3-58,9	50
7 років	117-128	18,1-24,5	56,7-64,6	52	117-128	18,7-25,1	54,8-63,1	51

Невропатолог: порушення сенсорних функцій або функцій слухового аналізатора.

Окуліст:.....

Отоларинголог: Перевірка слуху: 1. з допомогою мовлення: Глибина порушення слуху при туговухості: легкий ступінь – сприймання шепітного мовлення на відстані 3-6 м, а розмовного 6-8 м (**можуть навчатися у масовій школі**); помірний ступінь – сприймання шепітного мовлення на відстані 1-3 м, а розмовного 4-6 м (**навчання у спеціальній школі для слабочуючих**); значний ступінь – сприймання шепітного мовлення не далі 1 м, а розмовного 2-4 м; тяжкий ступінь – сприймання шепітного мовлення не далі 0,5 м, а розмовного не далі 2 м; 2. застосування камертону для визначення об'єму й гостроти слуху, повітряної та кісткової провідності; 3. з допомогою аудіометра на спеціальній сітці складається графічне зображення даних обстеження слуху (аудіограма).

Психіатр: норма, ЗПР, розумова відсталість та ін.

Хірург:.....

Дефектолог: діти з порушеннями слуху: глухі (нечуючі), пізнооглухлі й слабочуючі (втрата слуху від 20 дБ до 75 дБ).

Логопед: Перевірка сприймання усного мовлення

Інтенсивність голосу	Завдання	Праве вухо	Відстань	Ліве вухо
Шепіт	Розрізнення слів і фраз	Не розрізняє		Не розрізняє
Звичайний голос	Реакція на голос	0,5 м		Б /р
	Розрізнення голосних	Б /р (а, у)		Не розрізняє
	Розрізнення приголосних	Б /р (р, ш)		Не розрізняє
	Розрізнення слів і фраз	Не розрізняє		Не розрізняє
Гучний голос	Реакція на голос	1 м		0,5 м
	Розрізнення голосних	Б /р (а, у, о, и)		Б /р (а, у)
	Розрізнення слів і фраз	Б /р (баба, Вова)		Не розрізняє

Діти з порушеннями слуху: глухі (без мовлення – ранооглухлі), пізнооглухлі (із залишками мовлення) й слабочуючі (при вступі до школи мовлення глибоко недорозвинене; володіють мовленням з окремими недоліками вимови й граматичної будови; наявні помилки у вимові та на письмі).

Психолог: Вторинні відхилення: недорозвинення або несформованість когнітивних, пізнавальних процесів та ін.

IV блок — Обстеження психічних функцій:

Контактність дитини _____
 Загальна обізнаність _____
 Орієнтування (у схемі тіла, просторі, часі) _____
 Сприймання, зорове, слухове, тактильне (колір, форма, величина) _____
 Увага: стійка, нестійка, мимовільна, довільна _____
 Пам'ять: зорова, слухова, рухова, образна _____
 Мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне _____

V блок — Стан мовлення:

Розуміння зверненого мовлення _____
 Словниковий запас _____
 Граматична будова мовлення _____
 Зв'язне мовлення _____
 Звуковимова голосних; приголосних: губних, передньоязикових, задньоязикових, свистячих, шиплячих, сонорних _____
 Фонематичні процеси _____
 Стан артикуляційного, голосового і дихального апарату _____
 Знання букв _____
 Читання _____
 Письмо _____

VI блок— Вивчення особистості дитини:

Провідна діяльність: ігрова, навчальна, трудова _____
 Знання, вміння та навички з програми (математики, мови, природи) _____
 Емоційно-вольова сфера _____
 Інтереси _____
 Поведінка _____

VII блок— узагальнений висновок про розвиток дитини

- Висновок про стан загального розвитку.
- Висновок про стан розумового розвитку дитини.
- Диференційований висновок з врахуванням первинного дефекту.

VIII блок— Індивідуальна програма корекційної роботи

I напрям — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____

Мета та завдання програми _____

Термін дії програми _____

Обладнання _____

Суб'єкти _____

Вимоги до умов _____

II напрям — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____

Розвиток навичок самообслуговування _____

Формування навичок здорового способу життя _____

III напрям — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____

Розвиток соціально-трудова навичок _____

Формування соціально-культурних навичок _____

IV напрям — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____

Розвиток уваги _____

Розвиток пам'яті _____

Розвиток мислення _____

V напрям — Корекція мовленнєвого розвитку

Формування комунікативних навичок _____

Розвиток усного мовлення _____

Формування навичок читання _____

Формування навичок письма _____

VI напрям — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____

Формування навичок поведінки вдома _____

Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____

Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VII напрям— Робота з батьками

Просвітницька робота _____

Консультативна робота _____

Дефектолог _____ Дата _____

Картка обстеження дитини з порушеннями мовлення

I блок — Анкетні дані

Прізвище, ім'я дитини _____
Дата народження _____ Вік на 1.09. _____
Рідне мовлення _____
Домашня адреса _____
телефон _____

Звідки прибув у ДНЗ _____
Дата вступу у ДНЗ _____

II блок — Анамнез

а) сім'ї:

Відомості про батьків:

Мати _____ Вік _____

Освіта _____

Батько _____ Вік _____

Освіта _____

Скарги батьків _____

Наявність інших дітей у родині _____

Стосунки в родині _____

Спадкові й хронічні захворювання батьків _____

Вік матері при народженні дитини _____

Вік батька при народженні дитини _____

б) загального розвитку дитини:

Зачаття від якої вагітності _____

Протікання вагітності: токсикоз I половини, II половини, травми, інтоксикації, захворювання _____

Пологи: дострокові, термінові, швидкі, стрімкі, зневоднення _____

Стимуляція: механічна, хімічна, електростимуляція _____

Крик: був, не був _____ Чи спостерігалася асфіксія: біла, синя _____

Резус-фактор: негативний, позитивний, сумісність _____

Вага _____ зріст _____ за шкалою Апгара _____ дитини при народженні.

Перше годування на _____ добу, як узяв груди _____

Вигодовування _____

З пологового будинку виписаний на _____ добу, додаткове перебування в пологовому будинку, причини _____

в) виявлення порушень у дитини:

Відхилення в поведінці в перші 3 місяці життя _____

Перенесені захворювання:

до 1 місяця _____

до року _____

після року _____

до 3 років _____

після 3 років _____

Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.).
Ходить _____ (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.) Права, ліва,
амбідекстр. Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний,
загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів _

Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова _____ (1 р.).

Перша фраза (1,5-2 р.). Чи відзначалися грубі перекручування
звукоскладової структури й аграматизми після 3
років _____

Які звуки довго вимовлялися неправильно _____

Використання жестів _____

Інші особливості _____

III блок — Дані про нервово-психічний і соматичний стан дитини

Педіатр:

Показники фізичного розвитку

Вік	Хлопчики				Дівчатка			
	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)	Довжина тіла(см)	Маса тіла(г)	Окружність грудної клітини(см)	Окружність голови(см)
1 рік	73-79	1000-11500	47-51	47	72-77	9001-10800	45-50	46
2 роки	85-95	12,5-13,7	48,9-52,4	49	82-90	11,7-14,1	47,6-52,5	48
3 роки	92-99	13,7-16,1	50,3-54,7	50	91-99	13,1-16,7	49,8-53,9	49
4 роки	99-109	14,5-18,5	51,1-55,3	51	98-109	13,9-18,2	49,3-54,0	50
5 років	106-116	16,4-19,7	52,0-54,0	51	102-111	15,4-19,0	51,6-56,2	50
6 років	112-122	17,6-21,4	53,7-60,8	51	113-122	17,9-21,5	52,3-58,9	50
7 років	117-128	18,1-24,5	56,7-64,6	52	117-128	18,7-25,1	54,8-63,1	51

Невропатолог: незрілість ділянок кори головного мозку (Брока, Верніке), органічні ураження ЦНС й головного мозку, порушеннями функції черепно-мозкових нервів.

Окуліст: функція слухового аналізатора збережена.

Отоларинголог: функція зорового аналізатора збережена.

Психіатр: за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду: Специфічні розлади розвитку мови та вимови – F 80; Специфічний розлад артикуляції мови – F 80.0; Розлад експресивної мови – F 80.1; Розлад рецептивної мови – F 80.2; Набута афазія з епілепсією (синдром Ландау-Клеффнера), інші розлади мови та вимови – F 80.8; Розлади розвитку мови та вимови не уточнені – F 80.9; Специфічні розлади розвитку шкільних навичок – F 81; Специфічні розлади читання – F 81.0; Специфічний розлад спелінгування – F 81.1.

Хірург: аномалії зубо-щелепної системи, незрощення губи та піднебіння.

Дефектолог: Діти з порушеннями мовлення. Чотири періоди формування мовлення: 1-й — підготовчий (з моменту народження – до 1 року); 2-й — переддошкільний (від 1 до 3 років); 3-й — дошкільний (від 3 до 7 років); 4-й — шкільний (від 7 до 17 років).

Логопед: ФП (дислалія, порушення голосу); ФФНМ (дислалія, дизартрія, ринолалія, порушення голосу); ЗНМ I, II, III, IV рівня (анартрія, дизартрія, ринолалія, ринофонія, моторна, сенсорна алалія, афазія); заїкання, розлади писемного мовлення.

Психолог: Вторинні відхилення пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери.

IV блок — Обстеження психічних функцій:

Контактність дитини _____

Загальна обізнаність _____

Орієнтування (у схемі тіла, просторі, часі) _____

Сприймання, зорове, слухове, тактильне (колір, форма, величина) _____

Увага: стійка, нестійка, мимовільна, довільна _____

Пам'ять: зорова, слухова, рухова, образна _____

Мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне _____

V блок — Стан усного мовлення:

Обстеження словникового запасу:

Пасивний словник:

розуміння слів протилежного значення (з 5 р.) _____

розуміння узагальнюючих слів (з 6 р.) _____

Активний словник:

стан номінативного словника (назвати картинки) _____

знання іменників; дієслів; прикметників та ін. частини мови _____

підбір антонімів та синонімів _____

здібність відтворити ряд звуків, слів, речень _____

Узагальнений висновок про словниковий запас _____

Обстеження граматичною будови мовлення:

Обстеження словозміни:

уміння _____ змінювати _____ слова _____ за відмінками _____

утворення _____ іменників _____ множини _____ в _____ називному _____ і _____ родовому відмінках _____

узгодження прикметників з іменниками в числі й
роді _____

узгодження числівників іменниками _____ 3

Обстеження словотворення:

утворення іменників зменшувально-пестливої
форми _____

утворення прикметників від
іменників _____

утворення дієслів руху за допомогою
префіксів _____

Обстеження структури речення:

використання простих, складних речень та
ін _____

узгодження слів у
реченні _____

Узагальнений висновок про граматичну будову
мовлення _____

Обстеження зв'язного мовлення:

складання речення за сюжетною картинкою з однією
дією: _____

складання оповідання за сюжетною
картинкою: _____

переказ прослуханого тексту:

Тексти для переказів:

4 роки – 3-4 речення. Зв'язані між собою, відображають головний зміст літературного твору. Зв'язна відповідь.

5 років – 5-8 речень. Зв'язані між собою, відображають головний зміст літературного твору. Зв'язна відповідь.

6 років – 6 і більше речень. Зв'язані між собою, відображають головний зміст літературного твору. Зв'язна відповідь.

складання оповідання за серією сюжетних малюнків (з 5
років): _____

складання речень за опорними словами (з 6 років): _____

Узагальнений висновок про сформованість зв'язного мовлення

Обстеження звуковимови:

Голосних звуків [а, е, и, о, у, і] ізольовано, в складах і словах (відображено та самотійно).

Приголосних: губних [п, б, в, м, ф], передньоязикових [н, н', т, т', д, д'], задньоязикових [к, г, х] ізольовано, в складах і словах (відображено та самотійно).

свистячих

Звук	Слова	Самостійна вимова	Відображена вимова	Примітка
С, С'	Собака Оса Ніс			
З, З'	Замок Коза Віз			
Ц, Ц'	Цукор Яйце			
ДЗ, ДЗ'	Дзвоник Дзьоб			
шиплячих				
Ш	Шапка Шишка Душ			
Ж	Жук Їжак Ніж			
Ч	Чайник Бочка М'яч			
ДЖ	Джміль Бджола			
сонорних				
Л	Лампа Жолудь Стіл			
Л'	Лійка Сіль			
Р, Р'	Риба Огірок Прапор			
[й] та йотовані голосні звуки				
Й	Яблуко В'юн Шие			
М'які та тверді приголосні	Олівець Кулька Вісь			
Ін. звуки				

Обстеження складової структури слів (одно-, дво-, три- та багатоскладові) _____

Узагальнений висновок про сформованість вимови звуків

Обстеження фонематичних процесів (з 4 років):

Обстеження сприймання фонем (фонематичний слух):
розрізнення немовленнєвих звуків (побутові, природні звуки) _____

впізнавання (слухове сприймання) голосних і приголосних звуків ізольованих та словах _____

розрізнення (слухова увага, слухове сприймання) на матеріалі диференціації фонем, складів, слів близьких за артикуляцією, звучанням, але різних за змістом (опозиційних) _____

повторення за логопедом складового ряду та виділення заданого звука _____

Обстеження навичок елементарного фонематичного аналізу:
виділення звуків на фоні слова, на слух голосних і приголосних звуків на початку, в кінці, в середині слова _____

Обстеження навичок елементарного фонематичного синтезу:
складання слів із звуків названих логопедом в непорушеній послідовності _____

Обстеження навичок фонематичних уявлень:
Підбір картинок, слів у назві яких є названий звук

Узагальнений висновок про розвиток фонематичних процесів

Стан периферичного мовного апарату.

Артикуляційний апарат:

- зуби (нормальні, крупні, дрібні, рідкі, зайві, відсутні, прикус);
- губи (нормальні, товсті, вузькі, вкорочені, з розщілиною, рухливі, малорухливі, парез, рухи виконує повністю, не виконує, з труднощами);
- язик (нормальний, великий, малий, довгий, короткий, вузький, широкий, м'ясистий, рухливий, малорухливий, в'ялий, напружений, рухи виконує правильно, швидко, з труднощами, повільно, з допомогою, не виконує);
- під'язикова зв'язка (нормальна, коротка, довга, прирощена, натягнута, відсутня, рухлива, малорухлива);
- піднебіння тверде (нормальне, високе, низьке, вузьке, широке, наявність розщілини, повної, часткової, прооперованої, обтюратор, післяопераційні шрами);
- піднебіння м'яке (нормальне, вкорочене, роздвоєне, відсутнє, рухливе, в'яле, напружене, парез повний або односторонній).

Голосовий апарат:

Голос: відсутній; тихий; гучний; гнусакий; шепітний; хриплий; звичайний.

Дихальний апарат:

Дихання фізіологічне; Дихання верхньоключичне; Дихання грудне; Дихання нижньодіафрагмальне (мовне).

Узагальнений висновок про розвиток мовного апарату дитини

Узагальнений висновок про стан усного мовлення

VI блок — Стан писемного мовлення

Обстеження читання

Зміст завдання	Мовний і наочний матеріал	Відповіді дитини	Примітки
Обстеження засвоєння букв			
1. Назвати вказану букву.	Букви розрізної азбуки		
2. Знайти букви, що позначають звуки (близькі по способу й місцем утворення та акустичними ознаками).	П, би, з, з, ш, же, р, л, з, ц, до, р.		
3. Назвати букви, написані різними шрифтами.	А, а, А, а, Б, б, Б, б.		
4. Вказати правильно написані букви поряд із дзеркальним її зображенням.	Р- Г-3- Ь- С -		

5. Назвати букву, перечеркнуту додатковими штрихами.			
6. Знайти серед схожих по зображенню букв потрібну.	Ла, лм, пекло, лд, гб, вр, вз, ви, гт, ге, кж, гп, пн, пш, шц, нею, з, кх, ні, ор.		
Обстеження читання складів			
1. Прочитати прямі склади.	Са, шу, ха, ну, ос, ри, та.		
2. Прочитати зворотні склади.	ах, ас, ор, ин вус, ат, ом.		
3. Прочитати склади зі збігом приголосних.	Ста, кро, тру, гло, цви.		
4. Прочитати склади з твердими і м'якими приголосними.	Та-ти, ка-кя, зу-зю, ло-ле, са-ся, ду-дю.		
Обстеження читання слів			
1. Прочитати слова різної звукоскладової структури (знайомі й маловживані в мовленні).	Рак, оси, яма, сажа, місяць, окуляри, загін, курінь, санки, дятел, рюкзак, сніжок, ножиці, рушник, сірники.		
2. Прочитати слова та відповісти на питання: «Де ти бачив цей предмет? Що ним роблять?»	Брова, журавель, строчка, каструля, мотоцикліст, здравниця, білка, балка, баран, банки.		
3. Прочитати слова, схожі за складом букв, а потім знайти картинки, відповідно слів-паронімів.	Зуб - суп, жук - жуй, мама - баба, коза -коса, шафа - софа, мак – так, сок-ток.		
4. Прочитати слова з пропущеними буквами.	Руч...а, ...апочки к...иж...а, конве		
Обстеження читання речень			

1. Прочитати речення і виконати відповідні дії.	Картки із завданнями: «Покажи око»; «Підійди до стіни»; «Візьми ручку»; «Встань із стільця».		
2. Прочитати речення знайти відповідну картинку (пропонуються фрази різної синтаксичної конструкції). Після цього пропонується відповісти на питання.	Сюжетні картинки і картки з реченнями: «Лампа стоїть на круглому столі»; «Мама разливає з каструлі суп у тарілки»; «Собака господаря втекла в сад»; «Господар собаки прив'язав її біля будки»; «Оля старша за Катю».		
Обстеження читання тексту			
Проводять на основі переказу й відповідей на питання про	Оповідання В. Сухомлинського		

прочитаному.	та інших, відповідно знанням учня, доступні за об'ємом та змістом та згідно з вимогами програми й класу, в якому навчається.		
Обстеження розуміння слів			
1.Прочитати слово, знайти його зображення по картинці й покласти відповідний підпис.	Картинки із зо- браженням пред- метів, тварин та ін.; картки з написами до цих картинкам.		
2.Прочитати слово, на картці, і по пам'яті знайти відповідну картинку	Картинки і відповідні написи.		

Висновки: Незасвоєння букв, побуквенне читання, спотворення звукоскладової структури слова, порушення розуміння прочитаного, порушення читання. Фонематична, семантична, граматична, мнестична, оптична, тактильна дислексії та їх змішані варіанти.

Обстеження письма

Прийоми	Мовний і наочний матеріал	Письмова робота дитини	Примітки (характер виконання)
А. Письмо на слух			

а). Запис букв: а) Рядкові (в разі забування позначити букву крапкою).	І, і, ш, т, и, ш, з, ц, е, г, л, д, біля, би, э, ф, і, ч, е, и, в, же, ь, х.		
б) Прописні.	Г, З, Д, Р, И, До, Ч, Б, Е, Т, Ц, П, Л, В, М, Ф, Е, Ж, Ц.		
в) Близькі за місцем утворення й акустичними ознакам.	З, ш, ч, х, з, ц, л, р.		
2. Записати склади: а) Прямі.	На, ба, са, до, ку, шо, чи, мя, ня, ля.		
б) Обернені.	Ан, від, ас, яр, ац.		
в) Закриті.	Рак, сом, сон, нам, там, дам, кому.		
г) Із збігом приголосних.	Ста, дро, тру, мло, кру, мто.		
д) Склади, в яких один і той же приголосний звук входить то в м'який, то в твердий склад.	Ма-мя, лу-лю, та-тя, ра-ря, са-ся, зу-зю, ка-кю, до-де.		
е) Опозиційні звуки.	Са-за, па-ба, та-да, ку-гу, ши-жи, во-фо.		
3. Диктант слів різної структури.	Куш, щука, грак, качка, природа, лижі, шарф, сильний, пружина, старенька, заснути, перестрибнути.		
4. Запис речень після одноразового прослухування.	На луку зелена трава. Космонавт управляє космічним кораблем.		

5. Диктант з тексту повинен відповідати програмним вимогам того класу, в якому навчається учень.	Текст повинен включати слова, зі звуками, близькими за способом і місцем утворення й акустичними ознаками.		
Б. Списування рукописними буквами з друкованого зразка			
а) Букв (великих і малих).	КПРВСЕНАЖ. асеепнорвшціл МЖК		
б) Складів.	З, се, ес, са, за, чу, уч, пі, ні, ки, жи, ши, щі.		
в) Слів.	Бант, кепкування, вус, несе, ножиці, шпак, гніздо, морква.		
г) Речень.	Ось замиготіли у повітрі пухнасті сніжинки.		
д) Тексту.	<i>У Києві. Київ – столиця України. Гарний Київ влітку. Зелені дерева прикрашають місто. У садах і на бульварах багато квітів.</i>		
В. Списування друкованими буквами з рукописного зразка			
а) Букв (великих і малих).	удвбпррфмжнш щццлдс. <i>КМНПГЕОЕРВ</i> <i>ЧУЗШЩЦ.</i>		
б) Складів.	Ву, би, ки, по, зи, з, се, са, чу, уч, ри, ні, цу, жи.		
в) Слів.	Щуки, панчоха, малина, пружина, читання, природа, бабуся, дідусь, внучка.		
г) Речень.	Легкий вітерець шелестить листям дерев. Наші бійці захищали місто. На перехресті стоїть міліціонер.		

д) Тексту.	<i>У лісі</i> <i>Прийшли діти в ліс. У лісі тиша. Тільки опале листя під ногами. Хлопчики найшли в куцах їжачка. Він зарився в сухе листя. Дівчатка зібрали в лісі багато красивого листя.</i>		
Г. Самостійне письмо.			
1. Написати прописні голосні букви, рядкові приголосні.			
2. Записати різні склади (закриті, відкриті, прямі, обернені).			
3. Написати 1-, 2-, 3-, 4-складові слова.			
4. Підписати предметні картинки.	Груша, яблуко, ножиці, свічка, заєць, помідор, огірок, тарілка, місяць, куш, річка, трактор.		
5. Придумати речення і записати його.			
6. Підписати сюжетні картинки.	Дівчинка поливає квіти, хлопчик грається з собакою.		
7. Скласти речення з даних слів і записати їх.	Під, лежить, зайчик, кущем, дощ, після, калюжі; на, листя, береза, пожовтіли.		
8. Скласти і записати оповідання по серії сюжетних картинок.	Сюжетні картинки.		

9. Скласти і записати оповідання на певну тему.			
---	--	--	--

Д. Аналіз помилок письма

Тип помилок	Вид помилок	Кількість помилок	Приклад помилкового письма
А. Дисграфічні 1. Помилки в звуковому складі слова.	а) Заміни голосних, б) Заміни приголосних, в) Пропуски голосних, г) Пропуски приголосних. д) Пропуски складів і частин слова, е) Перестановки, ж) Вставки, з) Роздільне написання частин.		
2. Лексико-грам-матичні	а) Заміна слів за звуковою схожістю, б) Заміна слів по семантичною схожістю, в) Пропуски слів, г) Злите написання слів. д) Порушення узгодження. е) Порушення управління, е) Неправильне утворення речень.		
3. Графічні	а) Заміна букв по кількості елементів, б) Заміна букв по просторовому розташуванню, в) дзеркальне написання букв.		
Б. Орфографічні	Помилки на правила правопису відповідно до програмових вимог того класу, в якому навчається учень.		

Висновки: Дисграфічні помилки відсутні; артикуляторно-акустична дисграфія, дисграфія на основі порушень фонемного розпізнавання (акустична), дисграфія на основі порушень мовленнєвого аналізу й синтезу, аграматична дисграфія, оптична дисграфія та їх змішані варіанти.

Узагальнений висновок про стан писемного мовлення

VII блок— Вивчення особистості дитини:

Провідна діяльність: ігрова, навчальна, трудова
Знання, вміння та навички з програми дошкільного закладу
Емоційно-вольова сфера(методика „Кактус” та інші)
Інтереси, поведінка

VIII блок — Узагальнений висновок про розвиток дитини

- Висновок про стан психічного розвитку.
- Висновок про стан розумового розвитку дитини.
- Диференційований висновок з врахуванням первинного дефекту.

IX блок— Індивідуальна програма корекційної роботи

I напрям — Умови реалізації індивідуальної програми

Відомості про дитину _____
Мета та завдання програми _____
Термін дії програми _____
Обладнання _____
Суб'єкти _____
Вимоги до умов _____

II напрям — Корекція фізичного розвитку

Розвиток основних рухів _____
Розвиток дрібної моторики _____
Формування артикуляційної бази _____
Формування навичок здорового способу життя _____

III напрям — Корекція соціального розвитку

Розвиток трудових навичок _____
Розвиток соціально-трудових навичок _____
Формування соціально-культурних навичок _____

IV напрям — Корекція пізнавального розвитку

Розвиток сприймання _____
Розвиток уваги _____
Розвиток пам'яті _____
Розвиток мислення _____

V напрям — Корекція усного мовленнєвого

Корекція засобів мовлення

Варіант А корекція усного мовлення при ФФНМ

Підготовчий етап:

Розвиток правильного дихання, голосу та артикуляції _____
Формування просодичної сторони мовлення _____
Формування фонематичних процесів _____

Етап формування первинних вимовних умінь і навичок:

Постановка правильної вимови звуків _____

Автоматизація звуків (в складах, словах, реченнях) _____

Диференціація звуків _____

Етап формування первинних комунікативних умінь і навичок

Формування звукоскладової структури _____

Розвиток зв'язного мовлення _____

Варіант Б корекція усного мовлення при ЗНМ (I, II, III, IV рівнів)

Формування словникового запасу _____

Формування граматичної сторони мовлення _____

Формування зв'язного мовлення _____

Формування правильної вимови _____

Формування фонематичних процесів _____

Варіант В Корекція застосовування засобів мовлення при заїканні

Комплексна терапія та режим мовчання _____

Формування техніки мовлення _____

Розвиток засобів мовлення _____

Формування мовленнєвої поведінки _____

Формування комунікативних умінь і навичок _____

VI напрям — Корекція писемного мовлення молодших школярів

Розвиток фонематичного сприймання _____

Розвиток мовленнєвого аналізу й синтезу _____

Розвиток складового аналізу й синтезу _____

Розвиток фонематичного аналізу й синтезу _____

Формування навичок читання букв, складів, слів, речень, тексту _____

Формування навичок списування, під диктовку та самостійного письма _____

VII напрям — Корекція емоційно-вольової сфери та поведінки

Формування позитивних емоцій _____

Формування навичок поведінки вдома _____

Формування навичок поведінки в освітньому закладі _____

Формування навичок поведінки в громадських місцях _____

VIII напрям — Робота з батьками

Просвітницька робота _____

Консультативна робота _____

Логопед _____ Дата _____

Додаток 9.

"Затверджую" _____

Директор НВК

Річний план логопедичної роботи в умовах НВК на 20...-20...н. р.

1. Робота з педагогами

Допомога педагогам у плануванні та проведенні роботи з розвитку мовлення дітей з ПМР _____

Допомога педагогам (учителям) щодо організації навчання та розвитку учнів з ПМР _____

Взаємовідвідування уроків та занять з метою організації єдиного мовного режиму для дітей з вадами мовлення _____

_____Доповіді (звіти, аналітична, статистична інформація) на методичних об'єднаннях вчителів початкових класів, педагогічних радах, консилиумах тощо _____

Інші _____ форми співпраці _____ 3
вчителями _____

2. Робота з медичними
установами _____

3Робота з вихователями, музичним
керівником _____

4. Зв'язок учителя-логопеда з батьками

Проведено _____ консультацій _____ для _____ батьків

Участь _____ у _____ батьківських _____ зборах

Ознайомлення батьків з успіхами дітей на логопедичних заняттях (форми) _____

Інші _____ форми співпраці _____ 3
батьками _____

5. *Методична робота*

Організація циклу лекцій, семінарів для педагогів та батьків (теми, кількість, результати).

Знайомство педагогів та батьків з інноваційними технологіями навчання

Створення картотеки ігор, посібників, методичної та корекційної літератури

Поповнення логопедичного кабінету дидактичними посібниками за всіма розділами плану

Інші форми методичної роботи

6. *Самоосвіта*

Поповнення знань з педагогіки, психології, медицини, дефектології; знайомство з інноваційними програмами, технологіями, новинками дефектологічної літератури

Участь в районних методичних об'єднаннях, обласних семінарах, творчих групах тощо

Відвідування занять учителів-логопедів у шкільних, дошкільних, медичних установах

Проведення відкритих занять для вчителів-логопедів, учителів початкових класів

—

Курсова атестації) _____ перепідготовка _____ (рік _____ наступної _____

Поповнення логопедичного кабінету _____

7. Організаційна робота

Проведення обстеження дітей (кількість шкіл, класів) _____

Складання розкладу занять у логопедичному пункті _____

Зарахування учнів на логопедичні заняття (кількість _____)

_____) у групи:

з вадами письма та читання, зумовленими нерізко вираженим недорозвиненням мовлення _____

з вадами письма та читання, зумовленими фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення _____

з фонетико-фонематичним недорозвиненням _____

з фонетичними порушеннями _____

Підпис учителя-логопеда НВК _____

Додаток 10

Звіт логопеда за навчальний рік

Склад
ові

Порушення усного мовлення

Порушення писемного мовлення

Класи, дошкільні групи	З Н М	Ф Н М	Фонемат ичне недорозв инення	Ф о н е т и ч н і п о р у ш е н н я	З а ї к а н я	Порушення письма та читання обумовлене НВЗНМ	Поруше ння письма та читання обумов лене ФФНМ	Порушення письма та читання зумовлене фізичним недорозвитком
Виявл ю-но учнів	1 клас 2-4 клас							
Запахо -вано до логопе дичног о пункту	1 клас 2-4 клас							
Випис а-но з покра щення м мовле ння	1 клас 2-4 клас							
Залиш є-но для продов ження занять	1 клас 2-4 клас							
Вибул о	1 клас 2-4 клас							

Додаток 11.

Схема психологічного обстеження дитини

I. Загальні відомості про дитину та її родину

Прізвище, ім'я, по батькові дитини _____

Рік народження (вік) _____

Відвідування групи дошкільного закладу чи класу школи

II. Особливості психічного розвитку дитини

1. Особливості уваги дитини. Стійкість, концентрація, розподіл, переключення. Відволікання і коливання уваги. Неуважність і її причини. Увага та працездатність.

2. Особливості сприйняття і спостережливості. Запам'ятовування (темп, обсяг), збереження (міцність, тривалість), впізнання (відомого в новому). Відтворення: відтворююче, що пізнає, полегшуюче (повнота, точність, послідовність). Забування (часткове, глибоке, ситуативне).

3. Вид пам'яті (зорова, слухова, моторна, змішана). Рівні пам'яті (механічна, значеннєва, логічна). Порушення пам'яті.

4. Особливості мислення. Протікання розумового процесу. Стан темпу, активності, послідовності, доказовості та критичності судження. Встановлення причинно-наслідкових залежностей і функціональних зв'язків. Ускладнення в протіканні розумових операцій (аналізу, синтезу, аналогії, порівняння, абстрагування, узагальнення, класифікації). Ускладнення в побудові висновків, узагальнень, умовиводів. Особливості засвоєння понять (диференційованість, заміна понять, виділення істотних ознак, формування визначень). Стан видів розумової діяльності: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне мислення. Творче і репродуктивне мислення. Порушення мислення.

III.Обстеження особистісних властивостей

1. Особливості почуттів, емоцій, волі. Протікання емоційного процесу. Порушення емоцій, схильність до афективних спалахів, депресії, емоційній неадекватності. Порушення вищих почуттів.

Протікання вольового процесу. Співвідношення емоцій і волі. Порушення у розвитку волі, впертість, легка сугестивність, піддатливість, капризність, негативізм, імпульсивність.

2. Особистість і поведінка. Інтереси, потреби, ідеали, переконання особистості. Позиція особистості в колективі. Характер у системі взаємин особистості. Порушення в спілкуванні особистості. Характер і темперамент. Порушення в поведінці й характері особистості: замкнутість, аутизм, самолюбство, надмірна вразливість, егоїзм. Завищений рівень домагань. Грубі порушення в спілкуванні й поведінці.

Схема психологічної характеристики

Прізвище, ім'я дитини _____ Вік _____

Школа № (д/з) _____ Клас (група) _____

Запит організації, яка направила дитину на обстеження _____

Скарги батьків _____

Зовнішній вигляд і поведінка в ситуації обстеження _____

Темп роботи и працездатність _____

Загальні уявлення дитини (соціально-побутове орієнтування) _____

Характеристика моторики, саме графічної діяльності (малюнок, письмо) _____

Характеристика уваги _____

Характеристика сформованості функцій програмування й контролю _____

Особливості запам'ятовування, мнестичної діяльності _____

Особливості мовленнєвого розвитку _____

Формування просторових і квазіпросторових уявлень (а саме просторового аналізу та синтезу), розуміння складних мовленнєвих конструкцій, використання прийменників _____

Характеристика інтелектуального розвитку _____

Характеристика мотиваційно-вольової сфери _____

Емоційно-особистісні властивості _____

Характер міжособистісних стосунків _____

Висновки: найважливіші позитивні сторони дошкільника чи учня; причини відставання у навчанні, відхилення у поведінці; які засоби впливу були використані педагогічним колективом (студентом) до цього учня, їх ефективність; яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища; які індивідуально-типологічні особливості слід враховувати при цьому.

Рекомендації _____

Дата обстеження _____ Підпис психолога _____

Додаток 12.

Схема психологічного аналізу уроку

1. Загальні відомості про урок: школа, клас, предмет, прізвище вчителя.
2. Якими методами та способами викликається увага учнів на початку уроку: вхід вчителя до класу, його зовнішній вигляд, підготовленість учителя і класу до уроку, оформлення і санітарно-гігієнічні умови роботи класу, уміння вчителя налагодити емоційний контакт з учнями, тримати в полі зору весь клас (розподіл, переключення, обсяг уваги), вимогливість учителя, питання педагогічного такту і педагогічної етики учителя.
3. Як учитель забезпечує якісне сприймання навчального матеріалу: чим забезпечується чуттєве сприймання нового матеріалу, встановлення зв'язку нового матеріалу із знайомим (апперцепція), використання наочності і технічних засобів навчання, чіткість постановки мети уроку, доступність матеріалу, різноманітність методів викладання, уміння виділити головне в матеріалі, чіткість і виразність мовлення учителя, темп викладу, уміння викликати мотивоване сприймання навчального матеріалу.
4. Якими способами активізується пізнавальна діяльність учнів на уроці: уміння вчителя підтримувати увагу учнів протягом уроку, орієнтація учнів на труднощі і мобілізація волі на їх подолання, активізація мислення учнів — організація проблемно-пошукової діяльності учнів, ідейний і науковий рівень матеріалу, повнота і точність наукових фактів, висновків, відповідність матеріалу віковим особливостям учнів і рівню їх розвитку, логічність і доказовість викладу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, залучення учнів до самостійної роботи і самостійного виведення правил і закономірностей, зв'язок навчального матеріалу з практикою і сучасністю, вправлення у застосуванні набутих знань.
5. Якими способами учитель пробуджує в учнів допитливість та інтерес, формує потребу в знаннях: підготовленістю до уроку, оригінальною наочною, роз'ясненням теоретичного і практичного значення даного матеріалу, цікавими фактами, емоційністю викладання тощо.
6. Організація запам'ятовування учнями навчального матеріалу: запис теми і плану уроку, важких слів, визначень, повторення найбільш важливих моментів, установка на запам'ятовування, різноманітність вправ на закріплення тощо.
7. Якими способами викликаються емоції учнів і як вони впливають на засвоєння знань: вміння учителя створити сприятливий психологічний клімат на уроці,

викликати позитивні емоції, моральні, інтелектуальні та естетичні почуття, уникнути виникнення в учнів фрустрацій і стресових станів, засоби розв'язання конфліктних ситуацій.

8. Як учитель враховує вікові та індивідуальні особливості учнів, сприяє розвитку їх активності і самостійності, ініціативності і творчих здібностей.

9. Висновки і пропозиції: а) позитивне в роботі вчителя; б) недоліки в роботі вчителя; в) рекомендації для вчителя з метою підвищення психологічної ефективності уроку, гуманізації процесу навчання.